

Den Kreativa Regionen

Förslag till budget för Västra Götalandsregionen 2012

Folkpartiet Liberalerna

Förord

Folkpartiet liberalerna har varit med och formulerat de budgetar som har fastställts av regionfullmäktige allt sedan Västra Götalandsregionens bildande. Vi är stolta över vad vi lyckats åstadkomma av utveckling i Västra Götaland under dessa år, men samtidigt ödmjuka inför de utmaningar som ligger framför oss.

Folkpartiet liberalerna lägger i år ett förslag till budget för 2012 och planåren 2013-2014 utifrån en oppositionsposition i regionen. Vår förhoppning är naturligtvis att vårt budgetförslag kommer att vinna bifall i regionfullmäktige och bli styrande för utvecklingen i Västra Götalandsregionen under de kommande åren, men inser samtidigt att det kommer att kräva stort mod hos många andra enskilda fullmäktigeledamöter i en votering för att så ska bli fallet.

Med den historia av ansvarstagande i och för Västra Götalandsregionen som Folkpartiet har, presenterar vi nu ett budgetförslag som innebär fortsatt ansvarstagande för regional tillväxt.

I Folkpartiets budgetförslag presenterar vi konkreta förslag om ekonomiska prioriteringar under budget- och planåren för att kunna förverkliga den inriktning för politiken som vi angett i såväl valrörelsen 2010 som i omvalrörelsen 2011. Vi presenterar förslag för att lösa strukturella problem och obalanser för att skapa långsiktigt stabila förutsättningar för regionens verksamheter, men vi ställer samtidigt krav på effektiviseringar i verksamheterna även de kommande åren för att skapa utrymme för förnyelse och utveckling. Vidare så presenterar vi förslag för att gå från ord till handling vad gäller att bättre nyttja och tydliggöra de stordriftsfördelar som regionbildningen inneburit.

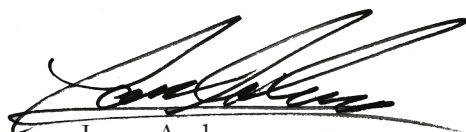
Den kreativa regionen är namnet på vår budget för vi tror att en mer kreativ region är en förutsättning för att vi ska få en region som präglas av tillväxt, nytänkande och viljan att ligga i framkant i utvecklingen i en globaliserad värld.

Folkpartiet vill se en ny vision för Västra Götaland – en vision om just den kreativa regionen. Framtiden tillhör dem som är mest kreativa och nyskapande. Vi behöver många fler entreprenörer som vill starta och utveckla företag så att människor kan få jobb och sysselsättning. Det är grunden för att vi ska få tillväxt och kunna finansiera satsningar inom hälso- och sjukvård, kultur och kollektivtrafik.

Den kreativa regionen präglas av nyfikenhet, forskning, innovationer, ett aktivt miljöarbete och ett blomstrande kulturliv.

Det handlar också om att bättre ta vara på personalens kompetens och kreativitet för att ytterligare höja kvaliteten, för att stärka patientsäkerheten och för att utveckla en servicekultur där patienters behov sätts före regionens organisationer och strukturer.

Med detta budgetförslag tas de första stegen mot ett mer kreativt Västra Götaland.

Jonas Andersson
Gruppledare
Folkpartiet Liberalerna

Innehåll

Den Kreativa Regionen 6

Inledning 6

Ekonomiska prioriteringar 6

Upplägg av budgeten 7

Vision - den kreativa regionen 8

Medborgarperspektiv 9

Hälso- och Sjukvård 9

Kunskapsbaserad och ändamålsenlig vård 9

Säker sjukvård 9

Patientfokuserad sjukvård 10

Effektiv hälso- och sjukvård 10

En sjukvård som är jämlik och jämställd 10

Vård i rätt tid 11

Psykisk hälsa 11

Vård på rätt nivå 11

Primärvård 11

Sjukvårdsrådgivningen 12

Vård vid sjukhus och akut omhändertagande 12

Barn och unga 14

Äldres hälsa 15

Folkhälsa 15

Tandvård 16

Medicinsk forskning och utveckling 16

Medicinsk utbildning 16

Regional utveckling 17

Utveckling i hela regionen 18

Turism 18

Internationellt samarbete 19

Miljöutveckling 19

Kommunikationer 19

Kollektivtrafik 19

Infrastruktur 20

Kultur och bildning 20

Kultur för alla 21

Kulturens verksamhet 21

Verksamhetsperspektiv 23

Utveckling och förnyelse 23

Kreativa verksamheter 23

Effektiviseringskrav 23

Serviceorganisationen 24

Logistiker 24

Medicinska sektorsråd 24

Styrning mot ökad patientaktiv tid 25

Alternativa driftsformer 25

Tillgänglighet för alla 25

IT i vården och regionens verksamheter 25

Medarbetarperspektiv 27

Attraktiv arbetsgivare 27

Kreativa medarbetare 27

Kompetensförsörjning 28

Ekonomiperspektiv 31

Effektiva verksamheter 31

Finansiella mål 31

Investeringar och finansiering 32

Styrning, ledning och uppföljning 32

Ekonomiska förutsättningar 33

Ekonomisk utveckling 33

Skatteutveckling 33

Statsbidragsutveckling 34

Kostnadsutveckling 34

Resultatutveckling 34

Ekonomiska prioriteringar 35

Regionfullmäktige 35

Regionstyrelsen 35

Kommittén för rättighetsfrågor 36

Sahlgrenska Universitetssjukhuset 36

Serviceämnden 37

Hälso- och sjukvårdsnämnderna 37

Kulturnämnden 37

Miljönämnden 37

Kollektivtrafiknämnden 37

Moderförvaltningen 38

Förslag till beslut 39

Regionbidrag 40

Resultaträkning 41

Balansräkning 42

Den Kreativa Regionen

Inledning

Förutsättningarna för budget 2012 och planåren 2013-2014 är lite speciella i regionens historia. Med undantag för den allra första budgeten för 1999 som antogs efter valet 1998 så har budget för nästkommande år alltid antagits av regionfullmäktige drygt sex månader före budgetåret.

2011 års budgetbeslut för 2012 kommer på grund av omvalet till regionfullmäktige att antas först drygt tre månader före starten av budgetåret, vilket ger relativt liten tid för nämnder och styrelser att göra överenskommelser och anta detaljbudgetar. Det kommer att ställa stora krav på aktörerna att både snabbt och seriöst hantera det arbetet. Det ställer därför ännu större krav på ägarna i styrmodellen (regionfullmäktige och regionstyrelsen) att underlätta det arbetet genom att bland annat skapa de ekonomiska förutsättningarna för övriga aktörer att göra sitt jobb.

Förutsättningarna är också annorlunda genom att det för första gången på många år i regionen inte finns något tydligt majoritetsblock i regionfullmäktige som på förhand står bakom något budgetförslag. Det innebär i sig en osäkerhet i organisationen som riskerar att bli utvecklingshämmande och kostnadsdrivande, och förstärks av ett otidligt politiskt ledarskap.

Den förändrade tidpunkten för budgetens fastställande till september har inneburit att de politiska partierna kunnat beakta nya prognoser från Sveriges kommuner och landsting (SKL) där såväl skatteunderlagsutvecklingen som den förväntade kostnadsutvecklingen har reviderats ner jämfört med tidigare prognoser. Det har i sin tur minskat det budgetmässiga utrymmet för satsningar jämfört med om vi antagit budgeten i juni 2011.

Vidare har omvalet i maj 2011 med efterföljande nyval av styrelser och nämnder och därefter sommarledighet gjort att tiden att formulera en budget för 2012 varit mer begränsad än tidigare år.

Till det kommer att budgeten för Västra Götalandsregionen kommer att fastställas av regionfullmäktige samma dag som regeringen presenterar sitt förslag till budget för 2012 och som kan komma att få såväl positiv som negativ påverkan på förutsättningarna för regioner och landsting att bedriva sin verksamhet under kommande år. Eventuella förslag om åtgärder i statsverkspropositionen har tidigare kunnat behandlas i en tilläggsbudget under hösten före budgetåret, vilket knappast är möjligt denna gång då signaler om en kommande tilläggsbudget under hösten skulle motverka önskan om att regionens styrelser och nämnder hanterar överenskommelser och detaljbudgetar snabbt och seriöst.

De förutsättningar som nu ligger vid hand i denna budget är därför de vi har att arbeta med för 2012.

Ekonomiska prioriteringar

Västra Götalandsregionen har inför de kommande åren gjort ett mycket stort och omfattande åtagande vad gäller utbyggnad av och finansiering av kollektivtrafiken genom att från och med årsskiftet 2011/2012 överta hela ansvaret som ensamägare av kollektivtrafiken i Västra Götaland. Detta tillsammans med strukturella obalanser vid framför allt regionens sjukhus kräver de enskilt största resurserna i denna budget.

Utgångspunkten är att klara dessa åtaganden utan att höja utdebiteringen av den regionala skatten utöver den justering som görs som en skatteväxling med kommunerna i

samband med övertagandet av hela kollektivtrafikansvaret. Det innebär att utdebiteringen av skatt från invånarna ligger fast på 10,88 per skattekrona.

Utöver satsningarna på kollektivtrafiken och att komma till rätta med de strukturella obalanserna på regionens sjukhus görs ytterligare ekonomiska satsningar på främst hälso- och sjukvård, kultur, forskning, kompetensutveckling och rättvisa löner med ökad lönespridning.

Inom hälso- och sjukvården handlar det främst om en större satsning som successivt ökar under budget- och planperioden för att genomföra den Agenda för akutsjukvården som presenterades av Folkpartiet, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna under våren 2011.

Vidare inom hälso- och sjukvårdsområdet görs bland annat särskilt riktade satsningar för ökad patientsäkerhet, avgiftsfri influensavaccinering för riskgrupper och en breddning av uppdraget för kunskapscentrum för jämställd vård till att omfatta jämlik vård i ett bredare perspektiv.

Kulturområdet tillförs resurser för att kunna säkerställa de ambitioner som regionen alltid har haft med att, våra större institutioner, GöteborgsOperan och GöteborgsSymfoniker- na fortsatt ska ha kvalitetsambitioner i en internationell toppklass. Dessutom skapas utrymme för bland annat satsningar på ökat arrangörstöd riktat mot barn och unga samt på att stärka det fria kulturlivet.

Under budget- och planperioden görs en större satsning för den kreativa regionen genom att skapa bättre förutsättningar för och stimulera till ökad forskning i Västra Götaland. Ett uppdrag ges för att ta fram en offensiv innovations- och forskningsstrategi för regionen.

Inom medarbetarområdet fortsätter satsningen på att öka antalet ST-block i allmän- medicin i regionen. Vi avsätter också resurser för att personal, främst sjuksköterskor, anställda i regionen som önskar specialistutbilda sig ska kunna göra det med lön under utbildnings- tiden, och vi reserverar medel under planåren för att under 2012 tillsammans med de fackliga organisationerna ta fram en strategi för en mer rättvis lönesättning med ökad lönespridning där utbildning, kompetens, engagemang och ansvarstagande värderas högre än idag.

Upplägg av budgeten

Denna budget är indelad i sex kapitel och följer i huvudsak regionens styrmodell för balanse- rad styrning utifrån fyra perspektiv.

I visionen beskrivs regionens övergripande och långsiktiga vision för att utveckla Väs- tra Götaland och Västra Götalandsregionen.

I avsnittet om Medborgarperspektivet beskrivs den inriktning som regionens olika verksamheter, i fyra huvudområden, ska ha för att utveckla samhället, tillhanda service och tillgodose de behov som invånarna i Västra Götaland har.

I avsnittet om Verksamhetsperspektivet beskrivs vilka krav vi har på verksamheterna och hur vi vill möjliggöra att regionens alla olika verksamheter kan präglas av utveckling och förnyelse.

I avsnittet om Medarbetarperspektivet beskrivs regionens roll som en av Sveriges största arbetsgivare och vägar att gå för att bli en attraktiv arbetsgivare.

I avsnittet om Ekonomiperspektivet beskrivs förutsättningarna för finansiering av verksamheterna på kort och lång sikt, inklusive finansiella mål, och möjligheten att få verksamheter som präglas av effektivitet

I avsnittet om Ekonomiska förutsättningar beskrivs detaljerat de justeringar som görs i regionbidragen till olika nämnder och styrelser i jämförelse med gällande budget, liksom synen på skatteutveckling, kostnadsutveckling och resultatutveckling.

Vision

- den kreativa regionen

kreativ [-i'v el. kre'-] adj. -t -a
skapande, nydanade, produktiv

Ur Svenska Akademiens ordlista över svenska språket

För sex år sedan antog Västra Götalandsregionen visionen om ”Det Goda Livet”. Det finns mycket bra i visionen men den är inte tillräckligt tydlig i sitt budskap och den räcker inte till för att nå dit regionen strävar. Det är dags att gå vidare och höja ambitionerna för att kunna möta framtidens utmaningar om främst näringsutveckling och välfärdens finansiering.

Västra Götalandsregionen vision ska vara en vision om Den kreativa regionen.

Det behövs en vision som sätter skapande, nydanande och produktivitet i centrum. En vision som spänner bågen och utmanar för framtiden. En vision som på allvar vill se en förändring i samhället för att ta vara på all den kraft som finns så att Västra Götaland kan bli en vinnare i den globala konkurrensen och så att dess invånare kan få leva det goda liv de önskar.

För att lyckas behövs det ett mentalt skifte och en attitydförändring i hela Västra Götaland. En förändring som gör att egenskaper som kreativitet, entreprenörskap, nyfikenhet och innovationsförmåga stimuleras, lyfts fram och premieras betydligt bättre än idag.

Det är i de nya, djärva och kreativa tankarna hos enskilda människor som utveckling sker och där innovationer föds. Det finns en inneboende kraft hos alla människor som snarast hämmas i dagens olika organisationsstrukturer och rådande normer. För en regional utveckling i världsklass behöver dessa krafter istället ges utrymme, näring och stöd för att utvecklas.

Regionen, kommuner, näringsliv, organisationer, universitet och högskolor behöver samlas kring en ny vision och vidta konkreta åtgärder för att öka utrymmet för den kreativitet som väntar på att bli frisläppt. Inte minst i Västra Götalandsregionens egen organisation finns mycket att göra för att bättre ta vara på kreativiteten hos våra 50 000 anställda för att förnya och utveckla den offentliga sektorns välfärdstjänster.

Kreativitet är en viktig del hos framgångsrika forskare. Kreativa idéer ligger bakom de nystartade företagen som bidrar med nya produkter eller tjänster. Kreativitet är själva essensen i kulturlivet som berikar oss som människor och mer kreativitet i samhället är nödvändigt för att vi ska lösa de utmaningar vi har inom miljöområdet. Utan kreativa individer i hälso- och sjukvården skulle utvecklingen stagnera.

För att få en mer kreativ region handlar det om att ta vara på alla människors kunskaper, erfarenheter och idéer. En kreativ region ser till att nyttja de färdigheter som enskilda individer besitter oavsett vem de är, hur gamla de är, var de är födda eller till vilket kön.

Den kreativa regionen tar intryck från omvärlden samtidigt som den är med och leder utvecklingen av omvärlden. Kreativitet är en kraft för ökad demokrati, öppenhet och deltagande i den gemensamma samhällsutvecklingen.

Det är dags att formulera visionen om Det Kreativa Västra Götaland.

Medborgarperspektiv

Hälso- och Sjukvård

Uppdrag

Regionstyrelsen får i uppdrag att utvidga uppdraget för Kunskapscentrum för jämställd vård till att också omfatta jämlik vård.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna får i uppdrag att i samverkan med kommuner inrätta delregionala team, som ger fortsatt utredning, behandling och uppföljning av barn och unga med psykisk ohälsa.

Ungdomsmottagningarna får uppdraget att ta fram en handlingsplan för hur de ska nå unga killar.

All hälso- och sjukvård i Västra Götalandsregionen ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet. Vården ska formas för att på bästa möjliga sätt möta varje enskild patients behov. Verksamheten ska styras så att val och beslut baseras på rekommendationer utarbetade från bästa tillgängliga medicinska kunskap.

Kunskapsbaserad och ändamålsenlig vård

Behovet av en ökad kunskapsstyrning grundas på den snabba medicinska och medicinsktekniska utvecklingen, samtidigt som det kräver en ansvarsfull resursanvändning. Målet för organisationen är att säkerställa att kvalitetssäkrad kunskap sprids och används inom hela hälso- och sjukvårdens verksamhet.

En effektiv vård förutsätter att vården är ändamålsenligt strukturerad. Utveckling av vårdens processer ska ha som mål högre kvalitet för patienten i form av kortare väntetider och hög patientsäkerhet samtidigt som tillgängliga resurser används på bästa sätt.

Som ett led i arbetet för en effektiv vård ska regionen arbeta med ordnat införande av nya metoder inom medicin och diagnostik och en ordnad utmönstring av vårdmetoder som inte längre ska användas.

Säker sjukvård

En förändring av attityder, mer kunskap, samt ett ökat intresse, fokus och engagemang kring patientsäkerhetsfrågor krävs. Varje vårdskada ska rapporteras och följas upp för att få ett lärande kring hur vårdsador uppstår och hur de kan undvikas. Vården ska präglas av en säkerhetskultur där handhavandefel förebyggs och förhindras för att minska förekomsten av vårdrelaterade skador.

En central patientsäkerhetsfråga handlar om läkemedelsförskrivning. Läkemedelskostnaderna står för en åttondel av regionens hälso- och sjukvårdskostnader, felaktig läkemedelsanvändning beräknas kosta lika mycket till vid; onödiga inläggningar, långsammare tillfrisknande eller lägre livskvalitet.

Patientsäkerhet och kvalitet ska vara centralt i hälso- och sjukvårdens ledningssystem. Alla delar av verksamheten måste arbeta systematiskt med mål, åtgärder och uppföljning för

att långsiktigt kunna uppnå målen kring en minskning av vårdskador. Arbetet ska präglas av ett förebyggande syn och arbetssätt, faktabaserade beslut och samverkan. Målet för de närmaste fyra åren är att halvera antalet vårdskador.

För att möjliggöra ovanstående och för att satsa mer på tvärvetenskaplig forskning kring patientsäkerhet tillförs regionstyrelsen och dess hälso- och sjukvårdsutskott kraftigt ökade resurser de kommande åren för att ta fram redskap och verktyg för verksamheterna att kunna öka patientsäkerheten.

Patientfokuserad sjukvård

Vården måste bli mer serviceinriktad där patientens delaktighet är central. Hälso- och sjukvården ska ge individen rätt och riktig vård utifrån den enskildes behov. Det innebär att invånarna ska ha valfrihet och att patienten på ett tydligt sätt informeras om möjliga behandlingar och förväntade resultat av olika vårdalternativ.

Sjukvårdens höga kvalitet beror på kompetent personal. En patient ska inte känna av organisatoriska gränser och arbetet med utvecklingen av väl fungerande vårdkedjor mellan olika vårdnivåer eller huvudmän är därför prioriterat. Vårdprocesserna ska utformas utifrån kunskap om sjukdomsförloppet och en helhetssyn på patientens behov.

Det måste bli ett mer naturligt inslag att kunna få hembesök av läkare, sjuksköterska eller annan vårdpersonal för i första hand de mest sjuka och yngre barn. Hembesök är en viktig del i en patientfokuserad vård för att öka sjukvårdens servicenivå.

Effektiv hälso- och sjukvård

En höjd effektivitet inom vården innebär mindre resursåtgång för att uppnå samma resultat, eller bättre resultat till en oförändrad resursåtgång. En öppen process kring effektivisering är nödvändigt för en bättre fördelning av resurser mellan verksamheter. Resurserna ska användas på bästa sätt och till rätt saker för att det samlade resultatet ska bidra till målet om en god hälsa för befolkningen. Vård på rätt nivå kräver en tydlig uppgiftsfördelning.

Effektiviteten i vården ska mätas mot vårdbehovet. Hur patienten upplever sitt vårdbehov och hur det blir tillfredställt ska vägas i begreppet vårdeffektivitet. De mätbara målen för att definiera effektivitet får inte stå i vägen för kvalitetsaspekter som är svåra att mäta. Kvalitet är centralt för en effektiv vård.

En sjukvård som är jämlik och jämställd

En jämlik hälso- och sjukvård ska säkerställa att den som har störst behov ges företräde till vården. Det kan aldrig accepteras att frågor som tillgänglighet och val av behandling påverkas av andra faktorer än de rent medicinska. Patienter ska behandlas olika i vården eftersom alla människor är olika, men vården måste vara likvärdig, där diagnoser och behandlingar sker på jämlika villkor. Det får inte förekomma medicinskt omotiverade skillnader i vården mellan olika grupper. Här behövs mer kunskap och forskning. I denna budget läggs ett uppdrag för att utöka uppdraget för Kunskapscentrum för jämställd vård att även omfatta jämlik vård. Ytterligare resurser tillförs för att möjliggöra en utvidgning av uppdraget. Vidare förutsätts att de medicinska sektorsråden aktivt och metodiskt arbetar för att skapa förutsättningar för en mer jämlik hälso- och sjukvård.

Vårdgarantierna ska tydliggöra vårdens åtagande gentemot patienten i samband med en beslutad behandling. Öppet redovisade regiongemensamma prioriteringar ska säkerställa att vården ges efter behov.

För personer som utsatts för övergrepp ska regionen erbjuda ett adekvat stöd och omhändertagande. Barns utsatthet i konflikter inom familj och i nära relationer måste uppmärksammas mer. Kompetenscentrum för våld i nära relationer ska ta fram ett pro-

gram för åtgärder vid misstänkt brott mot barn eller vuxen och ska samarbeta med andra aktörer som kommer i kontakt med personer utsatta för våld i nära relationer.

Vård i rätt tid

Vården i Västra Götalandsregionen ska ges med hög kvalitet och utan köer. Vårdgarantierna är en patienträttighet och syftar till att förbättra tillgängligheten till planerad vård.

Vårdgarantierna är ett delmål mot en vård utan köer. Nuvarande garantier bör utvecklas och differentieras. I första hand ska garantitiden för mottagningsbesök hos specialist kortas. Kortare tid till diagnos ska tydligare bli styrande i vården. Sjukdomar som inte är akuta, ska behandlas inom de garantitider som är uppsatta.

Målet med minskade väntetider kan vara en fråga om resurser, men framförallt en fråga om förbättringar i arbetsmetoder och organisation. Kapacitet och effektivitet inom diagnostik och röntgen är centralt för att hela processen ska ske utan väntan för patienten. Tillgängligheten kan förbättras ytterligare genom förbättrad sjukvårdsrådgivning och bättre användning av modern teknik.

Psykisk hälsa

Människor som drabbas av psykisk sjukdom eller psykisk ohälsa är särskilt utsatta. Västra Götalandsregionens mål är att ha landets bästa vård för dem som drabbats av psykisk sjukdom och ohälsa. Det krävs ett utvecklat samarbete mellan olika vårdnivåer med den enskildes behov i centrum. Idag finns brister i tillgängligheten och tillgången till psykiatrisk vård och arbetet med att minska köer och väntetider måste intensifieras.

Platser för akuta insatser inom öppen vård ska finnas. Det är viktigt att det inom regionen skapas en ökad stimulans och nytänkande inom psykiatri samt en ökad valfrihet för patienterna genom att få in fler aktörer inom den öppna psykiatri.

Akuta insatser ska kombineras med förebyggande arbete och tidiga insatser för att hindra en fortsatt ökning av psykisk ohälsa. Regionen måste fortsätta att utveckla metoder för att bättre identifiera orsaker till den psykiska ohälsan och identifiera potentiella högriskgrupper. Som ett led i detta bör särskild kompetens riktas för att möta personer i riskzonen för självsador. Regionen ska ta fram ett vårdprogram för självmordsförebyggande åtgärder.

Tillgången på läkare och sjuksköterskor inom psykiatri är begränsad. En långsiktig lösning på personalförsörjningen kräver fler yrkeskategorier involverade i arbetet mot den ökande psykiska ohälsan. Psykiatrisjuksköterskor i öppenvården och sjuksköterskor med inriktning på psykisk ohälsa i primärvården kan bidra med stöd, rådgivning och samordning. Satsningar på kompetens- och kvalitetsutveckling för psykiatris behandling personal ska fortsätta via kompetenshöjande insatser på alla nivåer i vårdkedjan.

Vård på rätt nivå

Regionens hälso- och sjukvård ska ge sina patienter vård med hög kvalitet och bra bemötande. Vård ska ges på den nivå där vårdbehovet bäst kan anpassas till behovet av resurser. Från hälso- och sjukvårdens kräver detta samarbete och helhetssyn mellan olika vårdgivare, liksom att patienten snabbt kan få besked om var och när denne kan få hjälp. En viktig pusselbit är en god service och tillgänglighet till sjukvårdsrådgivning per telefon och internet. Hälso- och sjukvården måste skapa fler mellanvårdsformer för en snabbare rehabilitering och mellanvårdsplatserna ska vara väl fördelade över regionen.

Primärvård

VG Primärvård ska utgöra basen för den nära sjukvården och stimulera helhetsomhändertagandet utifrån patienten och dess närståendes perspektiv. Merparten av den nära sjukvården bedrivs vid vårdcentraler eller i patientens hem. Vården handlar även om före-

byggande och hälsofrämjande insatser

Regionen behöver stärka möjligheterna för invånarna att göra väl underbyggda val. En hemsida ska skapas där invånarna kan få en enkel och överblickbar information om regionens offentliga och privata vårdcentraler, såsom uppgifter om antalet listade patienter, personalresurser och kvalitetsresultat.

Primärvården ska möta invånarnas behov av somatisk, psykiatrisk och psykosocial hälso- och sjukvård. I uppdraget ingår allmänmedicinsk verksamhet, inklusive barn- och äldrehälsovård, insatser mot psykisk ohälsa, medicinsk fotvård, läkarmedverkan i kommunal hälso- och sjukvård och jourverksamhet. Närområdesansvar för invånarna kräver att primärvårdsnivån samverkar med andra huvudmän. Läkarmedverkan i den kommunala omsorgen ska hålla en hög kvalitet, varför det ska finnas närsjukvårdsplaner framtagna.

Den psykologiska kompetensen vid vårdcentralerna inom VG Primärvård bör stärkas för att möta patienternas behov. Samtliga vårdcentraler bör ha tillgång till legitimerad psykolog för att möta de behov som finns. Det finns också behov av förstärkning med dietistkompetens, vilket kan förverkligas genom att varje vårdcentral erbjuds tillgång till en av regionen anställd dietist ett visst antal timmar per tusen listade patienter.

VG Primärvård premierar idag vårdcentralerna att bredda utbudet av öppenvård med besök hos andra specialisläkare än allmänspecialisterna, men ersättningen täcker bara ett bedömningsbesök. Det ska bli möjligt för specialisläkare vid vårdcentraler att gå vidare med utredningar och behandlingar utan att patienten behöver remitteras vidare.

Mödrahälsovård, gynekologi och sjukgymnastik ligger idag utanför VG Primärvård, men även dessa delar ska omfattas av valfrihet för patienterna. Det kan ske inom VG Primärvård eller inom separata vårdvalssystem. Regionen bör använda lagen om valfrihetssystem och skapa en valfrihetsmodell för sjukgymnastiken.

Vårduppdraget kring multisjuka kräver samverkan mellan olika huvudmän och är en tung del i regionens arbete med fungerande vårdkedjor. Aktiv styrning och planering tillsammans med kommunerna krävs för att patienten ska få vård på rätt vårdnivå tillsammans med hänsyn till de särskilda vårdbehov som multisjuka äldre personer har. Denna grupp ska få ökade möjligheter till hembesök.

Sjukvårdsrådgivningen

Organisation, uppdrag och resurstilldelning för sjukvårdsrådgivningen ska ses över för att nå målet om att besvara minst 90 procent av samtalen inom 3 minuter. En rad internetfunktioner, såsom sjukvårdsrådgivningen på nätet och mina vårdkontakter ska bli en viktig del i nära vården. Patienten ska i framtiden kunna ha tillgång till sin journal och andra personliga vårduppgifter på ett säkert sätt via nätet. Målet är att internet och telefonnumret 1177 ska fungera som en ingång till vården. Sjukvårdsrådgivningen ska kunna ge besked om aktuella väntetider och ge alternativ till besök vid sjukhusens akutmottagningar.

Sjukvårdsrådgivningen tillförs resurser inom ramen för förstärkningen av akutsjukvården för att långsiktigt öka bemanningen vid rådgivningen.

Vård vid sjukhus och akut omhändertagande

Vid olyckor eller akuta sjukdomstillstånd är ett snabbt och kompetent omhändertagande av yttersta vikt. Det kräver korta insatstider för ambulanserna i hela regionen, välutbildat personal, väl planerad lokalisering och god dimensionering över dygnet. Samarbetet mellan ambulanssjukvården, sjukhusen, primärvården och räddningstjänsten ska förbättras.

Den medicinska kompetensen inom hela det prehospitala området ska utvecklas och här spelar enheten Ambulans en central roll som ansvarigt för utveckling och uppföljning av alarmering, ambulanssjukvård och ambulanstransporter.

Inom ambulansverksamheten, den prehospitala sjukvården och övrig akutvård

utanför sjukhusen sker en snabb utveckling och Västra Götaland ska ligga i framkant av utvecklingen. De senaste årens förändringar inom ambulansorganisationen har gett en kraftig standardökning för medicinsk kompetens och medicinteknik i ambulanserna. Det innebär att mer avancerad vård kan ges på plats och i transport till sjukhus vilket förbättrar vårdresultatet och ytterst; räddar liv.

Inom ramen för förstärkningen av akutsjukvården görs en satsning på att utöka antalet ambulanser i regionen för att möjliggöra att de uppställda måltalen för insatstider vid Prio 1-alarm kan klaras.

Även ambulanshelikopterverksamheten kan behöva utvecklas ytterligare, med en ökad helikoptertillgång sommartid, liksom ett breddat samarbete med andra räddningsresurser i Västsverige. Regionen behöver säkra att resurserna inom katastrofmedicin och smittskydd är tillräckliga för att kunna möta tänkbara krissituationer.

Sjukhusens akutverksamhet

För hälso- och sjukvården är akutmottagningarna vitala och de är den vanligaste ingången till länssjukvården. Människor i behov av akut vård ska få ett snabbt, kompetent och bra bemötande. Patienter med stort vårdbehov ska få vård först, vilket gör att vissa patienter kan få vänta länge innan de blir undersökta och får behandling. Informationen kring väntetider på akutmottagningarna ska vara tydlig och den långsiktiga strävan är att korta väntetiderna för alla.

I denna budget görs en större satsning under budget- och planperioden på att förstärka akutsjukvården och hela akutsjukvårdskedjan i enlighet med allianspartiernas 25-punktsprogram från våren 2011. Resurser avsätts för att öka tillgängligheten till sjukvårdsrådgivningen, öka antalet ambulanser, inrättande av akutläkarkonceptet, öka läkarbemanningen vid akutintagen och fler vårdplatser.

Målet är en regionalt enhetlig nivå vid sjukhusens akutenheter vad gäller kompetens för en första medicinsk bedömning och första läkarkontakt, service samt enhetliga rutiner för information, bemötande och omvårdnad. Arbetet är en förutsättning för sjukhusens kontinuerliga översyn av organisation och resurser för att klara av att ta hand om akuta och svåra sjukdomstillstånd.

För att förbättra omhändertagandet och även stärka medborgarnas förtroende för hälso- och sjukvården ska fler särskilda akutteam med akutläkare med specialistkompetens inrättas. Erfarenheter visar att hög kompetens är grundläggande i första ledets mottagande vid sjukhusen. För att uppfylla kraven är det också angeläget att regionen har fler samarbeten mellan olika sjukvårdshuvudmän och därigenom utvecklar nya former för att möta patienternas vårdbehov direkt utan att passera sjukhusens akutmottagningar. Vårdsamverkan, mobila team, öppen retur, mångbesökare, särskilda avdelningar för äldre och hembesök är aktiviteter som höjer kvaliteten på omhändertagandet, men som också förhindrar onödiga besök på sjukhusens akutmottagningar.

En vägande faktor för att minska väntetiderna på akuten är att förbättra tillgången på vårdplatser. Vårdplatser kan frigöras genom bättre samverkan med kommunerna och genom förbättrade rutiner och logistik kring in- och utskrivning på vårdavdelningarna. En ökad nivåstrukturering av vårdplatserna är nödvändig för vård på rätt nivå. Allt tyder på att regionen behöver fler intensivvårdsplatser, men också fler platser på en nivå under "ordinarie platser" på vårdavdelning. Det behövs ett mer långsiktigt arbete i form av ökad patientsäkerhet för att minska antalet vårdrelaterade infektioner och minska vårdtiderna för dem som drabbas.

Under hösten 2011 presenteras en bredare genomgång av behov av och tillgång till vårdplatser i Västra Götalandsregionen. Den rapporten kommer att vara styrande för den fortsatta utvecklingen av antalet och typen av vårdplatser i regionen.

Högspecialicerad vård

Diagnostik och behandling som är högspecialiserad kräver hela Västra Götaland som patientunderlag och i vissa fall hela Sverige. Kvalitets-, utbildnings- och forskningsskäl talar för att den högspecialiserade vården i Västra Götaland bör koncentreras till Sahlgrenska universitetssjukhuset.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har ett stort uppdrag inom rikssjukvården. För regionen är det vitalt att Sahlgrenska ges möjlighet att uppfylla detta uppdrag. Regionens målsättning ska fortsatt vara att Sahlgrenska Universitetssjukhuset ska behålla sin starka position inom beslutade strategiska områden inom rikssjukvården. Detta är särskilt betydelsefullt för regionen, då sjukhuset är starkt involverat i den kliniska forskning som bedrivs inom Sahlgrenska Akademin. Idag kan patienter i Västra Götaland söka sjukhusvård i hela landet, utom inom den högspecialiserade vården. Även inom högspecialiserad vård ska valfrihet gälla.

Barn och unga

De förhållanden som råder under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Utbildning, ekonomisk trygghet och tillgång till arbete påverkar hela familjens hälsa och livsvillkor. Det är därför viktigt för samhället att arbeta för att alla barn och unga ska få likvärdiga uppväxtvillkor. För hälso- och sjukvården är det angeläget att se individens hela situation och arbeta för att stödja föräldrar och det sociala nätverk som omger barn och unga. Barn och unga som lever i familjer där det förekommer missbruk eller psykiska problem är särskilt utsatta.

Svenskarna är bland dem som mår bäst i världen, men unga är bland dem som anser sig må sämst. Ungas ohälsa beror till stor del på psykisk ohälsa. Det krävs stora insatser för att vända denna utveckling, inte bara från sjukvården. Barn och unga måste snabbt få stöd och hjälp i sin livssituation. Åtstörningar är ett område som regionen måste stärka och öka behandlingskapaciteten inom. Uppmärksamhet måste riktas mot att flickor och pojkar har olika behov och uppvisar symptom på olika sätt. Behandling vid barn- och ungdomspsykiatri ska ske utan väntetid.

Vårdkedjorna vid övergången från barn- och ungdomspsykiatri till psykiatri för vuxna fungerar inte tillfredsställande. Det är viktigt att samverkan fungerar smidigt mellan vårdgivare, såväl primärvård och länssjukvård, som kommunernas skolhälsovård, för att skapa förutsättningar för att förbättra vården för regionens barn och unga.

Ungdomsmottagningarnas arbete för en sexuell hälsa och det utåtriktade och preventiva arbetet kring sexuellt överförbara sjukdomar ska uppmärksammas. Det finns idag lokala skillnader i ungdomsmottagningarnas förutsättningar att tillgodose ungdomarnas behov av vård, rådgivning och stödsamtal. Frågan om en regiongemensam standard för ungdomsmottagningarna bör aktualiseras för att ge likvärdiga möjligheter för personer upp till 25 år och samtidigt skapa ett tydligt ansvar för ungdomsmottagningarna. I detta sammanhang bör frågan om att regionen ska stå som huvudman för ungdomsmottagningarna utredas. Det underlättar den samordning mellan medicinsk, psykosocial samt barn- och ungdomspsykiatrisk kompetens som krävs för att ungdomsmottagningen ska bli den instans ungdomar och unga vuxna vänder sig till i en svår situation. Verksamheten behöver breddas genom tillgång till dietister. Unga killar är en grupp som är kraftigt underrepresenterad bland ungdomsmottagningarnas besökare, för att nå dessa bättre behöver mottagningarna fler män anställda bland sin personal. Ungdomsmottagningarna får uppdraget att ta fram ett program för att i högre grad nå unga män.

Fetma orsakar ohälsa och försämrade livskvalitet för individen. I första hand måste barns matvanor och möjlighet att röra på sig förbättras. På projektbasis bör regionen också pröva en verksamhet med hälsocoacher. Runda barnteamets specialistkompetens

ska finnas som en särskild resurs. En hög kompetens att ta hand om dessa barn och unga måste finnas i all barn- och ungdomsjukvård i regionen.

Det finns idag en bristande kapacitet till neuropsykiatriska utredningar för bland annat barn med så kallade bokstavsdiagnoser. Den resurs som skapats vid Mariestads sjukhus för vård av barn kan stå som modell.

Äldres hälsa

Med åldrandet följer speciella sjukdomar och det är därför viktigt att regionen har stor kompetens kring vad som främjar hälsa, till exempel betydelsen av kost, läkemedelsanvändning och fysisk aktivitet.

Äldre patienter ska erbjudas en fast vårdkontakt inom VG Primärvård, gärna en sjuksköterska med geriatrisk kompetens, som ska ge vård och kunna fungera som vårdlots. Äldre med långvarig och omfattande medicinering ska erbjudas läkare med samordningsansvar för den totala läkemedelsbehandlingen. Regionens samverkan med kommunerna kring kompetensutveckling inom området geriatrik ska stärkas.

För patienter med flera olika sjukdomar ställs höga krav på god samverkan mellan sjukvården och kommunens sjukvård och äldreomsorg. Omhändertagandet av äldre och multisjuka patienter med stort omvårdnadsbehov behöver en helhetslösning. Äldre patienter ska inte tvingas att bli liggande långa tider på sjukhusets akutmottagningar utan att någon tar det faktiska ansvaret för omvårdnaden under väntetiden.

Regionens sjukhus ska samarbeta med primärvården och den kommunala sjukvården för att skapa fungerande rutiner och vårdkedjor. Alla patienter som lämnar en vårdepisod vid sjukhus ska ha en vård- och rehabiliteringsplan. Tillgängligheten till rehabiliteringsverksamheten måste öka. Som en del i samverkan ska regionen och kommunerna gemensamt arbeta för en höjd vårdkompetens i boenden för äldre.

Äldre är en grupp som använder mycket läkemedel. Det är därför avgörande att kvaliteten och säkerheten i läkemedelsarbetet höjs. Det övergripande målet med den regionala handlingsplanen för äldre och läkemedel är; högsta möjliga livskvalitet genom en ändamålsenlig, dokumenterad och kostnadseffektiv läkemedelsbehandling i samsyn mellan patient och förskrivare. För att förebygga överkonsumtion ska kontinuerliga läkemedelsgenomgångar ske för äldre personer, såväl i särskilt som i ordinärt boende. Läkemedelsdokumentationen ska följa patienten genom vården. Detta kräver en utveckling av nuvarande journalsystem, liksom förbättrade IT-system.

Folkhälsa

Det övergripande målet för folkhälsoarbetet i regionen är att skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Arbete skall bedrivas i samarbete med kommuner och frivilliga organisationer inom ramen för folkhälsoråden.

Det folkhälsoarbete som bedrivs i Västra Götalandsregionen ska skapa förutsättningar för jämlika och jämställda livsvillkor, trygga och goda uppväxtvillkor, livslångt lärande, ökat arbetstagande, åldrande med livskvalitet samt goda levnadsvanor.

Alla människor ska kunna påverka sin hälsa genom egna välgrundade val och livsföring. Politikens uppgift är att stödja och skapa goda förutsättningar för dessa val, inte styra människors sätt att leva. Till sjukvårdens uppdrag hör att erbjuda vård och kunskap som kan förebygga sjukdom och motivera till positiva livsstilsförändringar.

Strax innan budgetåret förväntas nya nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder kopplade till så kallade livsstilsrelaterade sjukdomar presenteras. Riktlinjerna berör metoder för att förebygga sjukdom genom att stödja förändring av levnadsvanorna tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor.

I samband med att dessa riktlinjer antas ska regionen ta fram och tillhandahålla

verktyg för att invånarna ska kunna uppskatta eventuella risker i sin egen livsstil med utgångspunkt i det framgångsrika projektet från Primärvården i Göteborg med Hälsoprofilen.

Tandvård

Abonnemangstandvård, även kallad frisktandvård, ska uppmuntras och vidareutvecklas för att kunna erbjuda vuxna en regelbunden tandvård och därigenom skapa en effektiv tandvård med betoning på hälsofrämjande insatser och egenvård. Frisktandvård ska erbjudas vid samtliga allmäntandvårdskliniker. Den fria tandvården för unga vuxna upp till 21 år avvecklas i och med detta budgetbeslut. Det krävs särskilt förebyggande arbete för barn i riskzonen och särskilda för barn där tandhälsan idag är dålig.

Att underlätta regelbundna tandläkarbesök är en central del i regionens hälsoarbete. Regionens uppgift att verka för en god tandhälsa hos hela befolkningen utförs av regionens egen tandvård, eller av privata vårdgivare. Uppsökande tandvård och bedömning munhälsa är viktig för äldre som inte själva kan ta sig till tandvården. Den grupp med allra störst behov av tandvård är den äldsta åldersgruppen. Med denna budget görs en utökad satsning på det i regionen initierade centrat för äldretandvård.

Regionen bidrar till ett generellt forsknings- och utvecklingsuppdrag för tandvården. Detta är ett uppdrag som förutsätter en förstärkt samverkan och samarbete mellan odontologiska institutionen vid Sahlgrenska Akademin och Folktandvården. Utbildningsvolymen för tandläkare samt verksamhetsförlagd praktik för tandläkare och tandhygienister under grundutbildningen är ett första utvecklingsområde. Målet för forskningen är att Västra Götaland fortsatt är ledande inom den odontologiska utvecklingen såväl nationellt och internationellt. Detta förutsätter en förstärkt forskningsmiljö. Folktandvården ska främja samarbetet i hela regionen mellan allmäntandvård, specialisttandvård, sjukhustandvård.

Medicinsk forskning och utveckling

Allt fler sjukdomar kan idag botas och allt fler patienter kan återfå hög livskvalitet efter mycket svåra sjukdomstillstånd. Klinisk forskning kring äldres sjukdomar är en angelägen uppgift för att vård av människor med de största vårdbehoven ska kunna vila på en stark vetenskaplig grund. I Krav- och kvalitetsboken för VG primärvård anges tydligt att vårdenheterna aktivt ska samverka med FoU-enheter samt stimulera medarbetarna att bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet. För sjukvårdens utveckling krävs mer av klinisk forskning både i primärvården och inom länssjukvården.

I denna budget sker starten på en långsiktig satsning på ökad forskning med finansiering från Västra Götalandsregionen. Det rör inte bara medicinsk och medikinteknisk forskning utan även andra områden, men Västra Götalandsregionen ska ha som mål att bli landets centrum för medikintekniska och biomedicinska företag.

Medicinsk utbildning

Västra Götaland med Sahlgrenska Universitetssjukhuset har ett uppdrag även utanför regionen som ska svara mot antalet utbildningsplatser på läkarlinjen. Dimensioneringen av läkareutbildningen ska svara mot det behov sjukvården har inom universitetssjukhusets naturliga försörjningsområden. Grundutbildningen av läkare måste öka som ett långsiktigt sätt att komma till rätta med läkarbristen. Det snabbaste sättet på kort sikt är att läkare i betydligt högre utsträckning använder sin arbetstid i arbetet med och kring patienterna. Även andra medicinska utbildningar behöver ökad kapacitet, särskilt gäller det vidareutbildning av, exempelvis sjuksköterskor och sjukgymnaster med specialistkompetens.

Regional utveckling

Uppdrag

Regionutvecklingsnämnden får i uppdrag att för landsbygden genomföra en analys av nuläge och ta fram ett utvecklingsprogram för i hela Västra Götalandsregionen.

Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram en innovations- och forskningsstrategi för Västra Götaland.

Miljönämnden får i uppdrag att löpande följa upp regionens miljöpolitiska program.

Nyckeln till regional utveckling och tillväxt är utbildning. Som region är det via hög utbildningsnivå, avancerade produkter och service med högt kunskapsinnehåll genom framstående forskning som vi ska konkurrera med vår omvärld. En välutbildad befolkning är ett mål i sig för att driva en innovationsinriktad och kreativ utveckling, som måste kombineras med entreprenöranda och ett tillåtande företagsklimat. Högsolornas och universitetens samverkan med näringsliv och offentlig sektor behöver förbättras, bland annat genom att bättre fånga upp framtida krav från arbetsmarknaden. Det finns behov av ett sammanhållet regionalt näringslivsprogram inkluderande vikten av att påverka attityder till företagande.

Forskning för utveckling

För att kunna möta ökade krav och förväntningar på välfärdssamhället och för att kunna konkurrera på flera globala marknader är en satsning på forskning och utveckling avgörande. Västra Götalandsregionen bidrar med runt 700 miljoner kronor årligen, tillsammans med statliga ALF-medel fördelar regionen över en miljard kronor till forskningen och är där med en tung aktör inom forskningen. Västra Götalandsregionen ska under de kommande åren ta ytterligare steg för att öka regionens engagemang och ambitioner inom forskningsfältet. Målet är att på sikt öka regionens ambitioner med en halv miljard kronor jämfört med idag.

Visionen är att Västra Götalandsregionen ska fungera som ett nav för att tillsammans med akademi och näringsliv kunna möta framtidens utmaningar med mer kunskap och fler innovationer som skapar en bättre välfärd och fler företag och arbetstillfällen.

En inriktning på de nya satsningarna är att regionen i högre grad stöttar forskning som är till direkt nytta för den verksamhet som regionen bedriver. Ett sådant exempel är det nyetablerade Centrum för vårdbyggnadsforskning vid Chalmers. Regionen ska fortsätta stimulera forskning inom näringar som är starka och viktiga för Västra Götalands utveckling. Regionen behöver bädda för en bredare utveckling inom forskningsområdet och har en ambition om att Västsverige ska bli landets ledande centrum för biomedicinska och medicintekniska företag.

Regionens ambition med att mer av nationella och internationella forskningsanslag ska komma till Västra Götaland kräver förstärkningar av forskningens infrastrukturella förutsättningar, och satsningar på att genom bättre stödresurser bygga allianser med andra parter och höja kvaliteten i ansökningar för att kunna konkurrera om de medel som utlyses i stor konkurrens.

Inom ramen för en regional storsatsning på forskningen ligger också att förbättra möjligheterna att nyttiggöra den kunskap som genereras inom forskningen i konkreta resultat som är till nytta i bland annat sjukvårdens verksamheter.

Utveckling i hela regionen

En stark regional utveckling förutsätter att det finns människor som är villiga att utbilda sig, som är villiga att starta företag och som är nyfikna på framtidens möjligheter.

En politik för regional utveckling handlar om att se den enskilde individen och hennes förmågor samt att stimulera grupper av individer som inte naturligt får samma chanser. Möjligheterna till och förutsättningar för en stark regional utveckling är olika i olika delar av regionen. De olika förutsättningarna ska tas tillvara som en styrka. Olika delar av regionen utvecklas utifrån sin historia och sina traditioner samtidigt som det måste finnas en öppenhet för nya idéer och nya sätt att tänka.

Västra Götalandsregionen ska göra en riktad satsning för landsbygdsutveckling där landsbygdens samhällen ges möjligheter till stärkt utveckling och attraktionskraft. Olika delar har olika styrkor och förutsättningar och insatserna inom regionutvecklingen måste ta hänsyn till dessa olikheter. Regionutvecklingsnämnden ska göra en detaljerad analys av nuläge och framtida förutsättningar för landsbygden och ta fram ett utvecklingsprogram för landsbygden i hela Västra Götalandsregionen.

Företagande & Entreprenörskap

Företagandet i Västsverige måste ges förutsättningar för nyetableringar och expansion. Regionen ska bidra till att skapa ett företagsklimat som gynnar framväxten av nya livskraftiga företag. Det behövs tillgång till riskkapital med kunskap om lokala förhållanden.

Det behövs mer kunskap om företagande och entreprenörskap och regionen bör därför tillsammans med näringsliv, kommuner, universitet och högskolor utveckla fler utbildningar i entreprenörskap.

Handel och sjöfart tillsammans med basindustrierna har en fortsatt stark utvecklingspotential i regionen. Det är av stor vikt att det i regionen sker en utveckling av företagandet också i utvecklingsbranscher.

Sysselsättning

Att människor är i arbete och sysselsättning är en nyckelfråga för den regionala utvecklingen och tillväxten, och därmed också vår förmåga att finansiera den gemensamma välfärd som vi önskar. Även ur den enskildes perspektiv så är såväl folkhälsa som självtillfredsställelse nära kopplat till att man har ett arbete att gå till.

Västra Götaland är mer konjunkturkänsligt än stora delar av landet i övrigt, det gör att större förändringar i konjunkturerna får större genomslag här än i landet som stort. Västra Götaland har också en relativt stor industrisektor med några riktigt stora företag vars framgångar och motgångar snabbt kan påverka sysselsättningsläget för tusentals människor i regionen om förutsättningarna för deras verksamhet förändras.

Det innebär i sin tur att regionen ständigt måste ha en hög beredskap för att tillsammans med bland annat statliga myndigheter med kort varsel kunna genomföra insatser för att möta krav på tillgång till mer kompetens eller hantera en större övertalighet på arbetskraft.

Turism

Turismen är en viktig näring där regionen har ett särskilt ansvar för att utveckla och marknadsföra Västra Götaland. Målet ska vara att göra Västra Götaland till norra Europas mest besökta turistregion. För detta krävs såväl kompetens och kreativitet om vilka nischer som ska utvecklas och hur det ska marknadsföras, ett svårt arbete som kräver samordning och profilering för att ge tyngd på en tuff internationell turismmarknad. I visionen om den kreativa regionen ingår en ökad satsning på internationella konferenser, såväl vetenskapliga som för intresseföreningar och andra evenemang.

Internationellt samarbete

Västra Götalandsregionens geografiska läge gör att regionen genom historien haft många internationella kontakter. Det internationella samarbetet berikar oss liksom det berikar dem vi samarbetar med. Västra Götalandsregionen ska vidareutveckla kontakterna med andra regioner i Europa för att fördjupa handel, kulturellt samarbete, universitetsutbyte, näringslivsrelationer och turism.

Regionen måste bli mer aktiv i de internationella samarbetsorgan där regionen är medlem, för att tydligare och mer kraftfullt driva frågor som är viktiga för Västra Götalandsregionen och göra regionen mer känd i Europa. Regionen bör verka för en egen och permanent verksamhet riktad mot EU.

Miljöutveckling

De områden där regionen kan göra störst insats inom miljön är i den egna verksamheten och i sådan verksamhet som upphandlas och vid inköp av varor och tjänster. Regionen ska ställa tydliga och faktabaserade miljökrav i samband med sina upphandlingar, som ett led för att driva på en utveckling mot gröna teknologier. Varje verksamhet har ansvar för utvecklingen av sitt eget miljöarbete när det gäller att minimera påverkan på miljön och våra livsförutsättningar. Miljönämnden har ett uppdrag att löpande följa upp regionens miljöpolitiska program.

Regionen ska i samband med investeringar stimulera till innovativt och högteknologiskt entreprenörskap som ett sätt för regionen att bidra till att en stark grön näring växer fram i Västra Götaland. Insatser inom regional utveckling bör vara inriktade på grönt och högteknologiskt entreprenörskap.

Västra Götaland har en unik natur, allt ifrån slättlandskap till kuster och fjäll. Inom regionen finns en rik biologisk mångfald men också en ökad artutrotning. Ett fortsatt arbete för skyddsinsatser är därför angeläget. Göteborgs Botaniska Trädgård ska stärkas genom en särskild satsning på trädgårdens egna och långsiktiga forskning.

Den viktigaste utmaningen för ett klimateffektivare Västra Götaland är energianvändningen. I egen verksamhet ska regionen halvera energianvändningen fram till 2030. För att klara detta måste regionen ha en ambitiös investeringsplan med sikte på hållbar energiförsörjning.

Ett klimateffektivt Västra Götaland är inte en region där transporter av människor och varor försvåras, utan en region med ett smartare och effektivare transportsystem. Ett klimateffektivt transportsystem främjar också tillväxt och ger en region som är mindre känslig mot konjunkturnedgångar.

Kommunikationer

En aktiv politik för kollektivtrafik utgår från kollektivtrafikens möjligheter att öka rörligheten, öka framkomligheten, öka trafiksäkerheten och förbättra miljön. En väl fungerande kollektivtrafik bidrar till att öka framkomligheten i trafiken då tåg, bussar och spårvagnar bidrar till att minska det totala antalet fordon. En bra kollektivtrafik gör det möjligt för människor att snabbt färdas mellan olika platser och inom tätorterna.

Kollektivtrafik

För att tillgodose behov och möjligheter i regionen spelar kollektivtrafiken en avgörande roll. Kollektivtrafik, som svarar upp mot människors behov, gör att bilåkandet minskar och miljöpåverkan reduceras. Bra förbindelser behövs för att på ett enkelt sätt ta sig till arbetet, studier och fritidsaktiviteter. Den framtida utmaningen ligger i att göra kollektivtrafiken tillgänglig för alla. Det är viktigt att kvinnors perspektiv blir bättre företrädda vid planering och beslut.

Att resa kollektivt bidrar till förbättringar i miljön. Miljökraven på de kollektiva färdmedlen ska vara tuffa. De som är beroende av kollektivtrafiken ska kunna lita på att kollektivtrafiken fungerar. Det är önskvärt ur trafiksynpunkt och miljösynpunkt att fler väljer kollektivtrafiken. För att det ska bli möjligt att förverkliga, krävs av kollektivtrafiken en hög turtäthet, punktlighet, attraktiva priser med en hög kvalitet och komfort i resandet. Utgångspunkten i biljettsystemet ska vara den enskilda resenären och präglas av valfrihet, enkelhet och rättvisa.

Från med 2012 tar Västra Götalandsregionen över som ensamägare av kollektivtrafiken i Västra Götaland. Samtidigt planeras för stora investeringar i framför allt tåg för att under de närmaste åren kraftigt kunna utöka trafiken och därmed möjligheten för fler att välja att åka kollektivt. I denna budget fullföljs kostnadsramarna för den kraftiga utökningen som framgår av den verksamhetsplan för 2012-2014 som regionstyrelsen antog under våren 2011.

Det blir nu ett viktigt ansvar för den nyligen inrättade kollektivtrafiknämnden att mer i detalj granska verksamhetsplanen och göra avvägningar kring kostnad och nytta med utökningar av trafiken i olika områden och på olika sträckor.

Kostnaden för kollektivtrafiken delas mellan skattekollektivet och den enskilde resenären. När Västra Götalandsregionen och även Västtrafik AB bildades fastställdes ett mål om att självfinansieringsgraden i kollektivtrafiken skulle uppgå till 60 procent, innevarande år är den under 50 procent. Den samhällsfinansierade kollektivtrafiken ska under budget- och planperioden styra mot en självkostnadstäckning på 54 procent.

Infrastruktur

Infrastruktursatsningar på Västra Götalandsregionens stora transportstråk är efterfrågade. Det gäller väg och järnväg, motorvägar likväl som dubbelspår. Regionen ska ha en hög beredskap att ekonomiskt vara med och finansiera tidigareläggningar av infrastruktuursatsningar. För företagsutvecklingen är det väsentligt att vägstandarden höjs i Västra Götaland. Västra Götaland är Skandinaviens främsta sjöfartsregion och det är avgörande för hela regionen och även för Sverige att regionen är en aktiv part i utvecklingen av Göteborgs Hamn

Västra Götalandsregionen ska vara en attraktiv region för större företag att etablera sig i. För detta krävs en flygplats med många direktlinjer till destinationer i hela världen. Västra Götalandsregionen ska tillsammans med näringslivet och ägarna till Landvetters flygplats utveckla Landvetter till en modernare flygplats för såväl person- som godstrafik. Möjligheterna till bra och snabba kommunikationer till och från Landvetter flygplats måste också förbättras.

Kultur och bildning

För att utveckla kulturlivet i regionen är samverkan med kommunerna nödvändig. Kulturella mötesplatser stimulerar till kreativitet och förnyelse av kulturlivet. Inte minst behöver behovet av mötesplatser för ungdomars kulturutövande och kulturkonsumtion uppmärksammas.

Natur- och kulturarvet bidrar till att den gemensamma identiteten tydliggörs samtidigt som den lokala identiteten bevaras. Dagens mångkulturella samhälle har sina rötter i ett kulturarv som bland annat påverkats av generationer av invandrare. Civilsamhällets roll för att visa och tolka kulturarvet ska uppmärksammas. Ett fortsatt tydliggörande av natur- och kulturarvets betydelse i dagens samhälle är i behov av ekonomiska förstärkningar för att kunna försvara, främja och synliggöra det mångkulturella samhället.

Kultur för alla

För att stärka barn och ungdomars möjligheter till kulturupplevelser och eget skapande behöver samarbetet mellan skola, bibliotek, kulturinstitutioner, fria konstutövare och det kulturella föreningslivet vidareutvecklas.

Dansen som konstart och breddkultur ska utvecklas. Målsättningen är att danskonsten ska få en internationell lyskraft, med stark förankring också bland barn och unga. Särskild uppmärksamhet ska ägnas funktionsnedsattas möjlighet till kulturellt skapande och deltagande.

Invandrargruppernas kultur berikar vårt samhälle och bidrar till mångfald och integration. Studieförbunden, med sin folkbildningspedagogik, ska få ett uppdrag att stödja utövandet och utvecklingen av invandrargruppernas kulturella identitet.

Den nya digitala tekniken skapar möjligheter att sprida kultur, såväl internationellt som nationellt, till bygdegårdar, folkets hus och medborgarhus runt om i regionen. Västra Götalandsregionen har goda förutsättningar att utveckla kulturturismen till en attraktiv verksamhet, inte minst genom att marknadsföra såväl lokala kulturarrangemang som institutioner med internationell lyskraft.

Kulturmiljövården

Kulturarvet och inte minst kulturlandskapet är ett synligt uttryck för regionens identitet och historia. Genom att värna och bruka kulturarvet får vi förståelse för hur våra föregångare byggde det som idag är Västra Götaland. För att tillvarata och tydliggöra det maritima kulturarvet är målet att skapa ett marinkulturellt center i samarbete mellan regionen, staten och sjöfartnäringen.

Regionens folkhögskolor

Den fria och frivilliga folkbildningen behöver lyftas fram som en grundläggande resurs i det livslånga lärandet. I Västra Götalandsregionens ansvar för utbildningsfrågorna ingår folkhögskolor, naturbruksgymnasium och stöd till studieförbunden. Folkhögskolorna skapar förutsättningar för att fler ska kunna gå vidare till högre utbildning.

Regionens egna folkhögskolor och rörelsefolkhögskolorna ska stimuleras att utveckla sina specialområden och sin särart. Studieförbunden och folkhögskolorna ska ha en aktiv roll i det samlande utbudet av lärcentra i regionen. Romska folkhögskolan vid Agnesbergs folkhögskola ska ges särskild uppmärksamhet och stöd i sitt arbete med att ge stöd till och skapa möjligheter för de romska grupperna.

Kulturens verksamhet

Västra Götaland har mycket höga ambitioner med sina kulturinstitutioner. För att även framledes leva upp till hög internationell standard behövs ekonomiska förstärkningar i första hand till GöteborgsOperan och Göteborgssymfonikerna. För att ytterligare befästa Västra Götaland som en attraktiv kulturregion bör såväl GöteborgsOperan som Göteborgssymfonikerna och Folkteatern förlänga spelsäsongen. Västra Götalandsregionens kulturliv uppfattas allmänt som det mest spännande och utvecklande i landet. Denna position har byggts upp allt sedan regionen bildades och det är ytterst angeläget att satsningarna fullföljs.

I regionen har flera av de stora institutionerna getts förutsättningar för att kunna hävda sig i en internationell konkurrens. För att kunna upprätthålla hög internationell standard behövs ett större tillskott. Det gäller särskilt Göteborgsoperan och Göteborgssymfonikerna som i annat fall har att hantera rätt avsevärda underliggande

underskott. När det gäller Läcköstiftelsen och Akvarellmuseet är det angeläget att de kan fortsätta utveckla sina verksamheter. Sedan tidigare finns ett stort behov att öka arrangörstödet som riktas till barn och unga samt så långt möjligt öka de små belopp som idag går till det fria kulturlivet.

Till bilden hör även att i förhandlingar med staten inom ramen för den nu aktuella samverkansmodellen kommer statsanslagen att vara starkt kopplade till de insatser som regionen själv gör. Satsningar på kulturen är också ett av de få instrumenten som finns för att motverka främlingsfientliga stämningar och skapa ett samhälle där många kulturer kan mötas och berika varandra.

Verksamhetsperspektiv

I detta avsnitt av budgeten beskrivs de infrastrukturella förutsättningarna för verksamheterna i Västra Götalandsregionen för att skapa utveckling och förnyelse som genomsyrar hela organisationen i syfte att nå de mål vi har för att erbjuda invånarna goda välfärdstjänster med hög kvalitet och servicenivå.

Uppdrag

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott ges i uppdrag att inom sin budget säkerställa ökade stödresurser för de medicinska sektorsråden.

Regionstyrelsen får i uppdrag att under 2012 genomföra en kartläggning av vårdpersonalens direkta patientaktiva tid, och lämna konkreta förslag på hinder som kan undanröjas i syfte att öka densamma.

Utveckling och förnyelse

Västra Götalandsregionen ska alltid sträva mot utveckling och förnyelse av samtliga verksamheter för att kunna ligga i nationell och internationell framkant på de tjänster som erbjuds invånarna. En organisation som inte präglas av kontinuerlig förnyelse riskerar att stagnera och får svårt att utvecklas i takt med omvärlden och mot de ambitiösa mål som finns uppsatta i organisationen.

Som stöd för utveckling och förnyelse ska företrädare för samtliga verksamheter ges möjlighet till utbildning i kvalitetsdriven verksamhetsutveckling och särskilt kunskapsstöd ska kunna tillhandahållas när så bedöms nödvändigt.

Kreativa verksamheter

Västra Götalandsregionens verksamheter ska präglas av kreativitet, öppenhet och nyfikenhet. Verksamheter kan inte i sig vara kreativa, men människorna i en verksamhet har möjlighet att skapa verksamheter som är innovativa, kreativa och flexibla för att möta de behov som ställs på den.

I princip alla regionens verksamheter återfinns i vad som kan betecknas som servicebranschen där olika tjänster och upplevelser erbjuds invånarna. Samtidigt finns ofta en stark kritik mot bristen på just service i form bristfällig information, svårigheter att komma i kontakt med, brister i bemötande, tillgänglighet eller flexibilitet. Under de kommande åren måste det bli en prioriterad uppgift att skapa kreativa verksamheter som förmår att svara upp mot förväntningarna på servicenivå från invånarna i regionen.

Effektiviseringskrav

Under de senaste åren har regionfullmäktige i sin övergripande budget tillämpat ett effektiviseringskrav på samtliga verksamheter vid beslut om regionbidrag till respektive verksamhetsområde. Effektiviseringskravet har på många håll varit livligt diskuterat och ifrågasatt och har inte sällan benämnts som ett sparbeting. Ingenting kunde vara mer felaktigt.

Effektiviseringskravet, som även ställs för denna budget- och planperiod med en

procentenhet av regionbidraget per år, är en del av verksamhetsperspektivet och inte av ekonomiperspektivet. Effektiviseringskravet är ideologiskt motiverat, och är ägarens sätt att både ställa krav på nytänkande om och utveckling av verksamheterna för att i sin tur skapa ett ekonomiskt utrymme som går tillbaka till verksamheterna.

Effektiviseringskravet i organisationen är det som möjliggör utveckling och förnyelse i verksamheterna och som skapar förutsättningar för implementering av nya metoder och ny teknologi i verksamheterna.

Serviceorganisationen

I syfte att utnyttja stordriftsfördelarna som finns i en större region, har under de senaste åren allt mer av stödverksamheter till regionens kärnverksamheter samlats i den regionala serviceförvaltningen under Servicenämnden.

Från såväl förvaltning som nämnd har det i flera år pekats på möjligheterna att genom bättre samordning och ökad följsamhet kunna göra effektiviseringar kring en miljard kronor. Det är nu upp till bevis för såväl serviceorganisationen som de förvaltningar som förväntas köpa tjänster av serviceorganisationen att genomföra en effekthemtagning i den storleksklass som det har förespeglats när stödverksamheterna samlades i en gemensam organisation.

Effekthemtagningen kommer att ske regioncentralt, och en förutsättning för att lyckas är att koncernnyttan sätts främst. Samtliga verksamheter förutsätts genomföra i princip alla inköp och upphandlingar via serviceorganisationen, och samtliga förvaltningar som berörs av projektet med servicepaket och materialförsörjning förutsätts aktivt delta i genomförandet.

Logistiker

Regionen har sedan några år framgångsrikt satsat på att vid de större sjukvårdsförvaltningarna anställda logistiker för att tillsammans med vårdpersonalen analysera rutiner, göra processkartläggningar och initiera förändringar i befintliga arbetsrutiner i syfte att nå förnyelse och utveckling samt kunna skapa mervärden för patienter, för personalen och för organisationen.

Den satsningen måste fortsätta och utökas under de kommande åren för att hinna bli så pass etablerad att den kan övergå i ordinarie verksamhet och finansieras direkt av de förvaltningar som drar nytta av deras kunskap och kompetens.

Medicinska sektorsråd

De medicinska sektorsråden har på flera sätt en nyckelroll i utvecklingen och förnyelsen av regionens hälso- och sjukvård och är samtidigt ett samlande forum för idé- och erfarenhetsutbyte. I respektive sektorsråd ingår företrädare för varje förvaltning där specialiteten bedriver verksamhet och de som ingår i sektorsråden har samtidigt ledande roller för att påverka utvecklingen på sin egen hemmaklinik.

Det innebär samtidigt att ledamöterna i sektorsråden, förutom detta uppdrag, har tunga och viktiga uppgifter i vardagen på respektive arbetsplats. För att sektorsråden ska kunna fullgöra sina uppdrag som bland annat rådgivare och remissinstans till hälso- och sjukvårdsutskottet behöver stödresurserna till sektorsråden öka. Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott ges i uppdrag att inom sin budget säkerställa det.

Styrning mot ökad patientaktiv tid

Svensk vårdpersonal har relativt sett få patientmöten per år jämfört med vårdpersonal i många andra länder. Det gäller såväl besök, som mer behandlande eller opererande insatser. Här i ligger en av hälso- och sjukvårdens största möjligheter att genom utveckling och förnyelse kunna öka andelen av den så kallade patientaktiva tiden för vårdpersonal.

En ökning av den patientaktiva tiden får dock aldrig riskera att tumma på kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet i organisationen. Frågan och lösningen är sannolikt mer komplex än vad som först kan tyckas vid en enkel jämförelse med situationen i andra länder. Vissa hinder mot en ökad patientaktiv tid för vårdpersonalen kommer att vara lättare att undanröja än andra, men frågan är oerhört intressant och är sannolikt den mest verkningsfulla vägen att gå för att skapa ökad effektivitet och förbättrat resursutnyttjande i organisationen.

Regionstyrelsen ges därför i uppdrag att under 2012 genomföra en kartläggning kring vårdpersonalens patientaktiva tid i jämförelse med situationen i andra relevanta länder, och i det sammanhanget avge konkreta förslag på hinder som kan undanröjas i syfte att öka vårdpersonalens direkta patientaktiva tid.

Alternativa driftsformer

Västra Götalandsregionens uppdrag är att i första hand vara finansiär av en rad offentliga åtaganden utifrån den uppgiftsfördelning som finns mellan olika samhällsnivåer i det offentliga Sverige. Men regionen är också den ojämförligt största utföraren av samma verksamheter.

Utgångspunkten för att släppa fram alternativa driftsformer vid sidan av den offentligt utförda verksamheten är att alternativen ökar mångfalden, stimulerar kreativiteten, ökar valfriheten och stimulerar den offentliga verksamheten innehållsmässigt och ekonomiskt.

Införandet av vårdvalsreformen VG Primärvård har starkt breddat utbudet av primärvård i Västra Götaland och inneburit en ökad mångfald och valfrihet för invånarna som genom sina val av vårdcentral påverkar utbudet. På samma sätt har upphandlingar inneburit en förnyelse av verksamheten och ofta också minskat kostnaderna jämfört med tidigare för samma verksamhet.

En mångfald av aktörer i regionens ansvarsområden gynnar utveckling i största allmänhet och skapar dessutom en attraktivare arbetsmarknad vilket underlättar framtida rekryteringar.

Regionen ska under de kommande åren i ökad utsträckning utnyttja möjligheten till ökad konkurrens och valfrihet genom fler upphandlingar eller införande av valfrihetssystem.

Tillgänglighet för alla

Människor med en funktionsnedsättning ska ha möjlighet att leva ett liv med god kvalitet. Ett helhetsperspektiv måste utgå från den enskildes behov och önskemål, med utgångspunkt i rätten till valfrihet. Samordning och samsyn av insatser ska ske mellan involverade vårdgivare.

Hälso- och sjukvårdens lokaler ska vara utformade för full tillgänglighet så att personer med funktionsnedsättning kan ta del av sjukvårdens resurser. Information om sjukvårdens verksamheter ska finnas tillgänglig och utformad så att alla kan ta del av och förstå den.

IT i vården och regionens verksamheter

Användning av IT som stöd för patientsäkerhet, vårdkvalitet och korrekta bedömningar behöver förbättras för att utgöra ett stöd för sjukvårdens personal i det dagliga arbetet.

Sjukvårdens förmåga att på en övergripande systemnivå ta till sig fördelarna av en väl utvecklad IT-struktur måste bli mycket bättre. Det är en stor utmaning att knyta ihop vårdens komplexa informationssystem. Läget i dag med system som inte hänger samman eller kommunicerar med varandra är ett stort arbetsmiljöproblem. Målet måste vara; en patient - en journal, en anställd - en inloggning, för att komma in med rätt behörighet.

Att hantera informationen kring patienter och medborgare är verkligen en kärnverksamhet för sjukvårdshuvudmännen. Journaler och vårdinformation ska finnas tillgänglig där den behövs, när den behövs såväl för patienten som för vårdgivaren på ett säkert sätt och utan att upplevas som kränkande för patient eller anhörig

Västra Götalandsregionens volymer på inköp och upphandling är mycket stora. Organisationen behöver bli bättre på såväl upphandlingsunderlag, att på rätt sätt använda lagen om offentlig upphandling, samt uppföljning och utvärdering. En förutsättning för att kunna bedöma resursutnyttjandet är att införa en högre grad av konkurrens och jämförbarhet. Konkurrensmomentet är en viktig faktor vid inköp och upphandling som regionen bättre bör utnyttja för verksamhetsstyrning.

Medarbetarperspektiv

I detta avsnitt av budgeten beskrivs inriktningen för regionens personalpolitik, synen på ledarskap, kompetensförsörjning, kompetensutveckling och lönebildning för att nå ambitionen med att vara en attraktiv arbetsgivare.

Uppdrag

Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram en strategi för att minska behovet av inhyrd personal inom de medicinska specialiteter som är mest beroende av inhyrd personal idag.

Regionstyrelsen får i uppdrag att i dialog med de fackliga organisationerna under 2012 ta fram kriterier för en lönebildning som svarar upp mot att premiera utbildning, kompetens, erfarenhet och ansvarstagande.

Regionstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med förvaltningarna finna former som säkerställer att alla anställda erbjuds ett utvecklingssamtal

Regionstyrelsen får i uppdrag att överväga behovet av en samlad strategi för kompetensutveckling och fastställa ett inriktningsmål för resurser till kompetensutveckling.

Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett regelverk för när anställda medarbetare kan erbjudas möjlighet att specialisera sig med lön under utbildningen.

Attraktiv arbetsgivare

Västra Götalandsregionen är Sveriges näst största arbetsgivare med cirka 50 000 medarbetare. Få om ens någon organisation i Europa har fler universitets- och högskoleutbildade medarbetare anställda i sin organisation. Det innebär att regionen har tillgång till en fantastisk samlad kompetens som kan komma invånarna till del genom de välfärdstjänster som regionen tillhandahåller i egen regi eller inom alternativt driven och offentligt finansierad verksamhet.

Västra Götalandsregionen ska arbeta aktivt för bra arbetsmiljö och attraktiva arbetsplatser. Regionen ska ge goda förutsättningar för och stötta varje medarbetares vilja att utföra ett gott arbete. Personalpolitiken ska ge den enskilde medarbetaren stort egenansvar att i den egna arbetsgruppen forma sina arbetsvillkor. Ansvar och befogenheter ska ligga så långt ut som möjligt för att frigöra den kraft, kunskap, kreativitet och engagemang som finns hos medarbetarna.

Ansvaret för verksamheten i en organisation skall vara tydligt fördelat och ansvaret skall utövas genom ett tydligt ledarskap. Ett tydligt och modernt ledarskap där medarbetarna tillåts att växa och utnyttja all sin kompetens är centralt för att nå framgång.

Kreativa medarbetare

Allt för många medarbetare uppfattar att de har svårt att göra sin röst hörd i den offentliga sektorn och kanske framför allt i hälso- och sjukvården. Det är svårt både att påverka och få utlopp för nya idéer och tankar om hur arbetet bör bedrivas.

Det finns naturligtvis en enorm kraft i den kreativitet som anställda i regionens organisation besitter, och det är en kraft som mycket tydligare måste ges utrymme i regionens organisation. Ett system för att strukturerat ta hand om idéer bland regionens personal som kan leda till innovationer och i förlängningen företag håller nu på att etableras på allvar i regionen via innovationsrådet.

Under de kommande åren ska arbetet med arbetsplatsnära verksamhetsutveckling intensifieras i alla regionens verksamheter för att ge utlopp för kreativitet hos enskilda medarbetare och för att ytterligare höja kvaliteten på verksamheterna. Projektet med logistiker i hälso- och sjukvården föreslås därför utökas under de kommande två åren för att under den tiden också utvärderas och med all sannolikhet permanentas.

Regionen måste också bli mer lyhörd för vardagsidéer hos enskilda medarbetare och på varje arbetsplats utveckla ett klimat där kreativitet och idéutveckling står i fokus och även premieras på olika sätt.

Kompetensförsörjning

Västra Götalandsregionen har en relativt låg personalomsättning, men är med sina många anställda med hög grad av specialistkunskaper starkt beroende av att kompetensförsörjningen fungerar. Därför måste regionen arbeta nära och med utbildningsanordnarna för att säkerställa att tillgången till grundutbildad personal är tillräcklig för de behov som regionen har.

Utgångspunkten ska vara att regionen bemannar sina verksamheter med fast anställd personal så långt det är möjligt. Det är en viktig komponent både för att vara en attraktiv arbetsgivare och för att få kontinuitet och därmed kvalitet i arbetet. I en så stor verksamhet som regionen bedriver, med fortbildningsbehov, semestrar, föräldraledigheter så är det dock nödvändigt att också ta in personal som är tidsbegränsat anställda. Förvaltningarna måste dock bli bättre på att ta vara på duktig personal som får en tidsbegränsad anställning för hur de själva eller någon annan förvaltning kan erbjuda en fast anställning och inte behöver gå från vikariat till vikariat i många år.

Västra Götalandsregionen är idag allt för beroende av bemanningsföretag för sin personalförsörjning. De senaste åren har kostnaderna för inhyrd personal legat kring en halv miljard kronor per år. Att anlita bemanningsföretag vid tillfälliga toppar i arbetsbelastningen eller i samband med semester eller plötslig frånvaro av ordinarie personal är bra. För det ändamålet bör förvaltningarna fortsätta anlita bemanningsföretag. Problemet uppstår när vi inte själva klarar av kompetensförsörjningen för det vardagliga löpande arbetet.

Problemet med inhyrning av tillfällig personal är inte primärt kostnaderna för att den personalen, utan det är en kvalitetsfråga. Fast anställd personal som känner sina medarbetare, kan rutiner på arbetsplatsen och i vissa fall också känner sina patienter är helt klart att föredra ur ett kvalitets- och patientsäkerhetsperspektiv.

Det är främst inom läkargruppen som regionen är beroende av bemanningsföretag för annat än tillfälliga toppar eller svackor. Regionstyrelsen ges därför i uppdrag att ta fram en strategi för att på kort och lite längre sikt se vilka åtgärder som kan vidtas inom de medicinska specialiteter där mer eller mindre permanent användande av inhyrd personal måste användas idag.

Lönebildning för rättvisa löner och ökad lönespridning

En viktig del för att klara kompetensförsörjningen och för att vara en attraktiv arbetsgivare är att bedriva en konsekvent och relevant lönepolitik som bland annat svarar upp mot medarbetarnas kompetens, engagemang, erfarenhet och ansvarstagande. Traditionellt har offentliga arbetsgivare varit dåliga på att premiera den som väljer att vidareutbilda sig

i form av högre lön, och varit dåliga på att premiera trogen personal med lång erfarenhet. Detta gäller även Västra Götalandsregionen.

Den grupp vars arbetsinsatser generellt sett är undervärderade i förhållande till utbildning, kompetens och ansvar är starkt kvinnodominerade yrken i vården som kräver högskoleutbildning. En stor grupp i det sammanhanget är sjuksköterskor och sjukgymnaster som nyligen slöt ett så kallat sifferlöst avtal som inte garanterar en viss procentuell ökning av lönerna de kommande åren. Det är modigt för att de visar tilltro till en arbetsgivarpart som historiskt inte haft förmåga att leverera resultat på det sätt som den sagt sig vilja göra.

Det vilar nu ett tungt ansvar på regionen att leva upp till de förväntningar som finns hos anställda i vården. Med det nya avtalet kan Västra Götalandsregionen, tillsammans med de fackliga organisationerna, utveckla en framgångsrik modell som kan tjäna som ett föredöme i landet i övrigt. Det är hög tid att skapa en modell för lönebildningen där det för enskilda medarbetare lönar sig att vidareutbilda sig, att ta ansvar och bidra med erfarenheter från en lång karriär.

Det är inte möjligt att åtgärda dagens skevheter i lönebildning under ett år, eller ens under den budget- och planperiod som denna budget omfattar. Det måste tas ett bredare och mer långsiktigt grepp i den frågan. På grund av sent förändrade ekonomiska prognoser för de kommande åren har en planerad satsning på rättvisa löner och ökad lönespridning fått skjutas till 2013, men det ger oss också bättre tid att tillsammans med de fackliga organisationerna ta fram kriterier för en lönebildning på individnivå som bättre speglar medarbetarnas utbildning, kompetens, erfarenhet och ansvarstagande. Ett uppdrag ges till regionstyrelsen att tillsammans med de fackliga organisationerna, under 2012 formulera dessa kriterier. 2013 avsätts 80 miljoner kronor och därefter ytterligare 80 miljoner kronor årligen för att åstadkomma en lönebildning som är mer rättvisande och som bättre möjliggör att göra karriär i främst hälso- och sjukvården.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling är en nyckelfråga i en professionell organisation som Västra Götalandsregionen. Alla regionens medarbetare ska årligen erbjudas lönesamtal och utvecklingssamtal. Trots en viss förbättring de senaste åren är det fortfarande alltför många medarbetare som inte har ett årligt utvecklingssamtal. Det är inte acceptabelt. Regionstyrelsen ges därför i uppdrag att tillsammans med förvaltningar hitta former som säkerställer att alla anställda erbjuds ett utvecklingssamtal.

För att skapa meningsfulla utvecklingssamtal måste det också finnas resurser för att erbjuda personal kompetensutveckling. Det finns idag ingen samlad strategi för kompetensutveckling eller hur mycket resurser som bör satsas på kompetensutveckling. Regionstyrelsen ges därför i uppdrag att överväga om det finns behov av en samlad strategi för kompetensutveckling och fastställa ett inriktningsmål för hur mycket resurser som bör avsättas för kompetensutveckling.

Hela Sverige står inför en skriande brist på vidareutbildade specialistsjuksköterskor. En av orsakerna till att vi har en bristsituation är att sjuksköterskor har valt bort att vidareutbilda sig då det i många fall har inneburit högre studieskulder och ytterst liten, om ens någon, utdelning i lönekuvertet. Västra Götalandsregionen har vid vissa tidpunkter låtit vissa sjuksköterskor vidareutbilda sig med betalning. Detta har i sin tur skapat en orättvisa, då vissa har kunnat studera med lön och andra med studielån. Västra Götalandsregionen ska vara en modern och attraktiv arbetsgivare som tar ansvar för sina anställdas kompetensutveckling och ska därför ta fram ett regelverk som ger anställda sjuksköterskor, men även vissa

andra kategorier, möjligheten att specialisera sig med lön under utbildningen, precis som redan görs med läkarna.

I tidigare budgetbeslut har det givits ett uppdrag att stärka den regionala styrningen av inriktningen på de ST-block som finns för läkare, höja kvaliteten och för att säkerställa handledarkompetens.

Ledarskap

Ett bra ledarskap i en organisation är en nyckelfråga för att nå framgång och uppsatta mål i verksamheterna. Ett sämre ledarskap kan å andra sidan vara förödande för arbetsmoral, arbetsmiljö och möjligheten att nå organisationens uppsatta mål. Därför måste regionen ständigt sträva efter att hitta chefer, på alla nivåer, som vill vara ledare och som vill ta ansvar och vara med och utveckla verksamheten.

Regionen har som arbetsgivare en mycket viktig roll för att ge en god och regiongemensam introduktion till alla chefer i Västra Götalandsregionen, i regionens förväntningar på dem som chefer. Det är särskilt viktigt att de som väljer att ta ett chefskap i organisationen ges kontinuerlig kompetensutveckling som ledare, men också att det finns relevanta nätverk för dem med andra kollegor i ett annars ibland ensamt arbete som chef. Särskild vikt ska läggas på att samtliga chefer i organisationen ges minst grundläggande utbildning i arbete med kvalitets- och verksamhetsutveckling.

Internationellt utbyte

Västra Götalandsregionen vill vara en region med en bred kontaktyta mot omvärlden, som tar intryck av vad som händer globalt, men som också är med och påverkar utvecklingen inte bara i Västra Götaland och Sverige, utan också i Europa och i övriga världen.

Det är viktigt att regionen har en generös attityd gentemot medarbetare som söker tjänstledigt för att förkovra sig i sin profession i ett annat land, eller bidra med sin kompetens genom att en kortare eller längre period arbeta för någon frivilligorganisation i utvecklingsländer eller i samband med katastrofer utomlands.

De medarbetare som på detta sätt får möjlighet att vidga sina vyer kommer ofta tillbaka med kunskaper och erfarenheter som de inte hade kunnat förvärva i den egna organisationen, och det är kompetenser som bör premieras.

På samma sätt är det viktigt att Västra Götalandsregionen bidrar till det internationella utbytet med en stor öppenhet för att ta emot personal från andra länder som önskar komma hit för sin utveckling eller för erfarenhetsutbyte.

Ekonomiperspektiv

I detta avsnitt av budgeten beskrivs ekonomiperspektivet för att åstadkomma effektiva verksamheter genom förutsättningar för investeringar, finansiella mål och styrning, ledning samt uppföljning av regionens verksamheter.

Uppdrag

Regionstyrelsen får i uppdrag att uppdatera regelverket för hantering av över- och underskott utifrån de ursprungliga intentionerna och tillämpa det i samband med bokslutsdispositioner för 2012.

Regionstyrelsen får i uppdrag att göra en översyn av hyresmodellen i enlighet med denna budget.

Regionstyrelsen ska i särskilda planeringsdirektiv ange förutsättningar för överenskommelser och budgetarbete. Innevarande års överenskommelse ska vara utgångspunkt för 2012 års beställning.

Effektiva verksamheter

De skattepengar regionen tar ut av medborgarna ska används så effektivt som möjligt för att ge medborgarna största möjliga välfärd. Det ska råda ordning och reda i regionens ekonomi.

Det är viktigt att arbetet med kostnadskontroll och budget i balans fullföljs. En god ekonomisk hushållning skapar förutsättningar för att kunna göra nödvändiga investeringar för utveckling av regionens verksamheter.

Riksdagen har antagit en lagstiftning som anger att regionen måste ha finansiella mål för en långsiktig hållbar ekonomi. Regionfullmäktige har antagit finansiella mål där det övergripande målet är att det egna kapitalet ska uppgå till ett belopp som motsvarar cirka 10 procent av regionens kostnader. Vår bedömning är att regionen behöver ett eget kapital i angiven storleksordning, dels för att klara likviditeten genom att ha möjligheten att ta kortfristiga lån till bra villkor, men inte minst för framtida ökade pensionskostnader.

För 2012 kommer regionfullmäktige att tillföra ytterligare medel till forskningsområdet, en satsning som är långsiktig och som de kommande åren kommer att förstärkas ytterligare som ett led i satsningen på den kreativa regionen.

Finansiella mål

Västra Götalandsregionen har vid senaste Årsredovisningen 2010 ett eget kapital om drygt 5,1 miljarder. Regionens finansiella mål är att över planperioden balansera det egna kapitalet. Det är det egna kapitalets utveckling som ger restriktionen över regionens resultat varje enskilt år.

- Västra Götalandsregionen ska ha ett eget kapital i spannet 4 700 till 5 500 mkr.
- Det ekonomiska resultatet ska balansera över planperioden.
- Regionen ska ha en god betalningsberedskap genom att alltid ha säkerställt tillgång till likvida medel.
- Regionen ska behålla sin rating.

Investeringar och finansiering.

Regionen har haft som huvudprincip att finansiera investeringar med avskrivningar och resultat. Det är dock inget självändamål. Regionen ska aktivt arbeta med förmögenhetsomvandling, i enlighet med den strategi för ägande av fastigheter som finns i regionen. Det är inte primärt en uppgift för regionen att förvalta fastigheter. Förvaltning inom regionen och Västfastigheter måste vara motiverat av verksamhetsbehov. Regionen ska kunna lånefinansiera viktiga och angelägna investeringar och när så är motiverat ställa upp med finansieringshjälp till exempelvis Västtrafik AB, men där Västtrafik får bära kostnaden för lånen inom de regionbidrag som fastställs av fullmäktige.

Västra Götalandsregionen står inför ett antal stora investeringar, såväl inom kollektivtrafiken som inom andra områden, särskilt inom sjukvården. Sjukvårdsverksamhetens investeringsplan ska fullföljas. Enligt gällande investeringsramar för förvaltningarna så uppgår investeringsbeloppet till 2 500 mkr för 2012. För att inleda arbetet med att nå regionens eget mål om att halvera energiförbrukningen till år 2030 avsätts ytterligare medel.

I rådande osäkra konjunkturläge ska regionen ha beredskap och planer framme för att kunna utnyttja det faktum att det går att få lägre byggkostnader under en lågkonjunktur, därför tillför regionfullmäktige ytterligare medel till investeringsramarna, i första hand avsett för strategiska fastighetsprojekt, men även för att täcka utrustningskostnader.

	2012	2013	2014
Förvaltningar	2 900	3 200	3 200
Bolag	700	1 500	1 000
Totalt	3 600	4 700	4 200

Investeringsramar för budget- och planperioden 2012-2014

Styrning, ledning och uppföljning

Regionfullmäktige har fastställt ett regelverk för hantering av över- och underskott i nämnder och styrelser. Det regelverket ska tillämpas i samband med bokslutsdispositioner vilket innebär att det ska göras en individuell prövning av varje nämnd eller styrelses över- respektive underskott. Med de resurser som framför allt hälso- och sjukvården tillförs med denna budget skapas goda förutsättningar för att bedriva en verksamhet i ekonomisk balans. Då finns det också starka skäl för en striktare tillämpning av ett i grunden bra regelverk.

Mer aktiv uppföljning

Regionstyrelsen och dess ägarskott ges ett tydligare ansvar att följa och stödja den ekonomiska utvecklingen inom de olika förvaltningarna. Controllerverksamheten behöver förnyas och aktiva åtgärder i form av ökat stöd behöver sättas in tidigare för att möta eventuella negativa prognoser inom olika förvaltningar. Ett aktivt arbete för kostnadskontroll är avgörande för en god styrning samt ordning och reda i regionens verksamheter.

Hyresmodellen

Regionstyrelsen ges i uppdrag att göra en översyn av den nuvarande hyresmodellen och formerna för regioncentral medverkan av hyreskostnaderna vid strategiska investeringar. Hyresmodellen måste på ett bättre sätt ta hänsyn till att vi bedriver verksamhet i såväl ägda som i hyrda lokaler och att delar av regionens verksamhet som primärvårdsverksamheten nu konkurrerar på mer marknadsmässiga villkor.

Ekonomiska förutsättningar

I detta avsnitt av budgeten anges de ekonomiska förutsättningarna för budget och planåren. I avsnittet framgår också de ekonomiska prioriteringarna inom respektive budgetrumsområde.

Uppdrag

Regionstyrelsen får i uppdrag att i sitt detaljbudgetarbete frigöra resurser för en utökning av projektet med logistikerna i hälso- och sjukvården under två år.

Regionstyrelsen får i uppdrag att snarast vidta åtgärder för att avbryta försöket med avgiftsfri barn- och ungdomstandvård för 20-21 åringar.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna får i uppdrag att i sina respektive budgetar avsätta medel motsvarande sin förväntade kostnadsandel av det sammanlagda anslaget till VG Primärvård.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna får i uppdrag att under budget- och planperioden skapa utrymme i sina detaljbudgetar för att fördubbla anslaget till de rehabiliteringsprogram som förmedlas via regionens remitteringssektariat.

Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram en modell för effekthemtagning i inköps- och upphandlingsverksamheten i enlighet med denna budget.

Ekonomisk utveckling

Veckan innan denna budget presenterades kom Sveriges kommuner och landsting (SKL) med en uppdaterad prognos över den ekonomiska utvecklingen med tillhörande planeringsförutsättningar för regioner och landsting under de kommande åren.

Västra Götalandsregionen har alltid vilat sina budgetförutsättningar på senast kända prognoser för skatteutveckling och kostnadsutveckling från SKL, så görs även för denna budget.

Skatteutveckling

Med den senaste prognosen från SKL reviderades skatteunderlagsprognosen för de kommande åren i form av en revidering nedåt för 2012 och 2013 och med en justering uppåt för 2014 jämfört med den prognos SKL presenterade i maj 2011.

Den nya prognosen innebär även den en fortsatt god utveckling av skatteunderlaget de kommande åren om än på en något lägre nivå än i den förra prognosen.

	2012	2013	2014
SKL augusti 2011	3,30%	3,80%	4,50%

Utveckling av skatteunderlaget 2012-2014 (SKL aug 2011)

Skattesatsen för 2012 och åren därefter föreslås oförändrad till 10 kronor och 45 öre per skattekrona exklusive den skatteväxling som görs med anledning av regionens övertagande av kollektivtrafiken i hela Västra Götaland. Skatteväxlingen om 43 öre innebär att regionskatten med denna budget fastställs till 10 kronor och 88 öre per skattekrona.

Statsbidragsutveckling

I föreliggande budget har beräknade statsbidrag räknats upp jämfört med underlag från förvaltningen med 120 mkr för 2012, 160 mkr för 2013 och med 200 mkr för 2014.

Bedömningen är att regionen erhåller sin relativa andel av statsbidraget för patientsäkerhet, 70 mkr per år, som också motsvarar en satsning på patientsäkerhet under perioden. Vidare görs bedömningen att regionen kommer att nå en större del än den relativa andelen av den så kallade kömiljarden, ytterligare 50 mkr per år. Dessutom antas i underlaget att endast den halva relativa andelen av den så kallade sjukskrivningsmiljarden nås under 2012. Den bedömningen delas, men ambitionen måste vara högre än så och därför beräknas att regionen för 2013 erhåller 75% av den relativa andelen, ytterligare 40 mkr, och 2014 hela den relativa andelen, ytterligare 80 mkr.

Kostnadsutveckling

Budgeten bygger på en beräknad kostnadsutveckling som följer den av Sveriges kommuner och landsting, i augusti 2011, presenterade prognosen över utvecklingen av landstingsprisindex för åren 2012-2014, enligt nedan;

	2012	2013	2014
SKL augusti 2011	2,20%	2,50%	2,60%

Utveckling av landstingsprisindex 2012-2014 (SKL aug 2011)

Landstingsprisindex är en sammanvägd och viktad bedömning av kostnadsutvecklingen avseende löner, sociala avgifter samt prisutveckling på varor och tjänster.

Samtliga verksamheters regionbidrag räknas i grunden upp med landstingsprisindex för vart och ett av budget- och planåren. Därtill bedöms samtliga verksamheter att klara av att effektivisera sin egen verksamhet för varje år. Av den effektivisering som görs i verksamheterna varje år ska en procentenhet av verksamheternas regionbidrag tillfalla det regiongemensamma för att kunna återföras till verksamheterna i form av riktade satsningar på prioriterade områden inför nästkommande år. Effektiviseringsvinster över en procentenhet behålls i respektive verksamhet varje år.

Resultatutveckling

Västra Götalandsregionen som koncern är under 2011 på väg mot det sjunde året i rad med ett positivt ekonomiskt resultat. Sedan kostnadsutvecklingen bröts efter regionens två inledande ekonomiskt svåra och turbulenta år har regionen kunnat uppvisa positiva resultat under nio år av tio, och nu på väg mot det tionde året av elva – trots en underbalanserad budget för 2011.

I föreliggande budget beräknas regionen budgetmässigt göra underskott såväl 2012 som 2013 för att göra ett planerat överskott 2014 som uppväger underskotten från 2012 och 2013 och skapar balans över budget- och planperioden.

I budgeten frångås därmed ambitionen att budgetera ett överskott varje enskilt år, men den bedömning som görs är att det finns starka skäl att göra det.

Regionen har efter många ekonomiskt starka år bakom sig en stabil finansiell bas att vila på. Samtidigt finns det såväl nödvändiga åtgärder att vidta för att skapa en strukturell balans i delar av regionens verksamheter med ytterst angelägna satsningar som behöver göras för att skapa den förnyelse och utveckling av verksamheten som gör att vi fortsatt kan ligga i framkant inom såväl hälso- och sjukvården, kulturen, den regionala utvecklingen och i trafiken samt erbjuda regionens invånare en bra service.

Det vore därför fel att inte vidta de åtgärder som föreslås i denna budget. Målet är att undvika en framtida skattehöjning till följd av underlåtenhet att vidta rätt åtgärder i rätt tid.

Ekonomiska prioriteringar

Nedan anges de förändringar som görs i detta budgetförslag i förhållande till den liggande planen för budget 2011 och planåren 2012-2013. Samtliga ramområden har i grunden räknats upp med landstingsprisindex för vart och ett av de nya budget- och planåren. Samtliga ramområden har även ålagts ett effektiviseringskrav på 1 procent varje år under perioden.

I det följande kommenteras de förändringar som föreslås under respektive ramområde där det sker andra förändringar än justeringar för indexuppräknning och effektiviseringskrav.

Samtliga ökning och minskningar av ekonomiska resurser till olika verksamhetsområden i denna budget är av långsiktig karaktär. Ett tillskott under ett år ligger kvar de kommande åren och räknas upp med index, och följs i vissa fall av ytterligare tillskott för samma ändamål. På samma sätt ligger en minskning av resurserna till en viss verksamhet under ett år kvar de efterföljande åren.

Regionfullmäktige

Regionfullmäktiges anslag minskas med 5 mkr i förhållande till 2011. Regionfullmäktige har under de senaste åren gjort procentuellt sett relativt stora överskott och vår bedömning är att de föreslagna knappa 60 mkr kommer att täcka kostnaderna för regionfullmäktiges verksamhetsområde.

Regionstyrelsen

Inom regionstyrelsens verksamhetsområde sker en rad justeringar under budget- och planperioden. Regionstyrelsen äger själv beslutanderätten över sin detaljbudget, men för att tydliggöra ambitionerna i detta budgetförslag så särredovisas hur mycket av regionstyrelsens stora anslag som läggs på hälso- och sjukvårdsutskottet, personalutskottet respektive FoU-beredningen att i nästa steg ansvara för.

Den politiska ledningen föreslår i sitt budgetförslag en ramminskning på regionstyrelsen med 30 mkr för 2012 och ytterligare 10 mkr för vart och ett av planåren som en särskild effektivisering av administration och projektverksamhet. Den besparingen accepteras även i detta budgetförslag, liksom den tidigare aviserade ramminskningen om 29,8 mkr för 2012 i 2011 års budget.

Regionstyrelsen ges dessutom i uppdrag att i sitt detaljbudgetarbete frigöra resurser för en utökning av projektet med logistik i hälso- och sjukvården under två år.

- varav Hälso- och sjukvårdsutskottet

Den redan liggande ramökningen för finansiering av den utbyggda rättspsykiatriska vården med 10 mkr för 2012 och ytterligare 30 mkr för året efter ligger fast.

I samband med omvalet presenterades en Agenda för utveckling av akutsjukvården i Västra Götalandsregionen av Folkpartiet, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna. För att kunna förverkliga den utvecklingen avsätts 310,0 mkr under perioden med en fördelning om 130 mkr för 2012 och ytterligare 90 mkr för vart och ett av åren 2013 och 2014. Resurserna placeras initialt på utskottet men i takt med att behoven definieras och avsätts för konkreta ändamål ska resurserna växlas över i ordinarie finansieringskanaler via hälso- och sjukvårdsnämnderna.

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott tillförs också 70 mkr under 2012 för att genomföra en strategisk och långsiktig satsning för ökad patientsäkerhet i den hälso- och sjukvård som bedrivs i Västra Götalandsregionen.

För att finansiera utvidgningen av uppdraget till Kunskapscentrum för Jämställd Vård till att bli ett Kunskapscentrum för jämlik och jämställd vård tillförs hälso- och sjukvårdsutskottet 5 mkr för 2012 och ytterligare 10 mkr för 2013.

Hälso- och sjukvårdsutskottet erhåller även 10 mkr för en strategisk satsning på äldres tandhälsa inom ramen för det av regionen initierade Centrum för äldretandvård.

Hälso- och sjukvårdsutskottets ram minskas dessutom med 50 mkr från och med 2012 som en följd av att den förlängda fria barn- och ungdomstandvården för personer mellan 20-21 år avskaffas från och med 2012. Anslaget motsvarar den resursökning som utskottet fick i samband med införandet av den reformen.

- varav Personalutskottet

Personalutskottets anslag ökar med 250 mkr under budget- och planperioden fördelade på 50 mkr under 2012 och ytterligare 100 mkr för vart och ett av planåren. Syftet är att under 2012 finansiera en ökning av antalet ST-block i allmänmedicin och finansiera utbildning för andra legitimerade yrkesgrupper som önskar vidareutbilda sig med special-istutbildning där regionen bedömer att det finns behov.

Resurserna placeras initialt på utskottet men i takt med att behoven definieras och avsätts för konkreta ändamål ska resurserna växlas över i ordinarie finansieringskanaler via hälso- och sjukvårdsnämnderna.

Huvuddelen av de tillkommande resurserna för 2013 och framåt är destinerade till personalutskottet för att kunna möjliggöra en mer korrekt lönesättning och ökad lönespridning inom framför allt sjuksköterske- och sjukgymnastgruppen.

- varav FoU-beredningen

Ökade medel för att stärka forskningen i Västra Götalandsregionen placeras tills vidare i regionstyrelsens FoU-beredning som har att göra strategiska bedömningar om inriktning och fördelning av medlen till i första hand hälso- och sjukvården och den regionala utvecklingen. Anslaget höjs successivt under perioden till en nivå på nästan 200 mkr år 2014. Ambitionen är att fortsatt höja anslaget de kommande åren till en nivå som är en halv miljard högre än idag. Förslaget är baktungt för att inledningsvis ge tid till att utveckla en ordentlig strategi för regionens ökade forskningsengagemang. Tillskotten fördelas med 20 mkr för 2012, ytterligare 75 mkr för 2013 och ytterligare 100 mkr för 2014.

Kommittén för rättighetsfrågor

Kommittén för rättighetsfrågor får i detta förslag till budget en ökning av sin ram med 5,0 mkr från och med 2012. Syftet med ökningen är att kommittén med sitt breda uppdrag också i ökad utsträckning kan stödja nationella minoriteter och jämställdhetsarbetet och tillföra medel till uppbyggnaden av tillgänglighetsdatabasen.

Kommittén får också i uppdrag att värdera och återkomma till regionstyrelsen med förslag på hur den tidigare webbaserade bemötandebildningen antingen kan fullföljas för att nå samtliga regionens anställda eller uppdateras för att senare återkomma som en ny utbildning för regionens medarbetare.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Sahlgrenska Universitetssjukhuset har särskilda merkostnader av att vara just ett universitetssjukhus. Av den anledningen utgår ett särskilt regionbidrag direkt från regionfullmäktige till Sahlgrenska Universitetssjukhuset på cirka 800 mkr utan att passera hälso- och sjukvårdsnämnderna. Anslaget är till för det särskilda uppdrag som SU har för forskning, utveckling och utbildning och som ”sista utpost” i regionens hälso- och sjukvårdssystem som medför särskilda merkostnader. Även detta verksamhetsområde är utsatt för ett effektiviseringskrav på 1%, men på grund av en förväntad högre kostnadsutveckling inom just detta område tillförs anslaget också cirka 1% i ökat regionbidrag varje år.

Servicenämnden

Servicenämnden tillförs 75 miljoner kronor för 2012 och ytterligare 55 mkr för 2013, totalt 130,0 mkr, som en ramökning för dels de projekt- och införandekostnader som följer av genomförandeprojektet för servicepaket och materialförsörjning i regionens verksamheter, och dels för en permanent förstärkning av inköpsverksamheten på 20 mkr från 2012 för att möjliggöra effekthemtagningar inom inköps- och upphandlingsverksamheten.

Som en följd av dessa ökade ramar ställs också ett avkastningskrav på servicenämnden som liksom fastighetsnämndens avkastningskrav placeras som en beräknad intäkt på moderförvaltningen.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna

De tolv hälso- och sjukvårdsnämnderna får i föreliggande budgetförslag ett gemensamt tillskott för 2012 på 330 mkr fördelat mellan nämnderna utifrån den senast uppdaterade resursfördelningsmodellen mellan nämnderna.

20 mkr är avsedda att användas för finansiering av införande av kostnadsfri influensavaccination av riskgrupperna i Västra Götalandsregionen från och med influensasäsongen 2012.

310 mkr är avsedda för att täcka den strukturella obalansen i finansiering inom länssjukvården i regionen. Med detta tillskott förväntas tillräckligt utrymme finnas för att parterna i form av beställare i hälso- och sjukvårdsnämnderna och utförare i sjukhusstyrelserna ska kunna träffa vårdöverenskommelser för 2012 som ligger i nivå med prognostiserad volym på verksamheten för 2011.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna får i uppdrag att i sina budgetar avsätta medel motsvarande sin förväntade kostnadsandel av det sammanlagda anslaget till VG Primärvård på 5 267 mkr.

Hälso- och sjukvårdsnämnderna får också i uppdrag att under budget- och planperioden skapa utrymme i sina detaljbudgetar för att fördubbla anslaget till de rehabiliteringsprogram som förmedlas via regionens remitteringssektariat.

Kulturnämnden

Kulturnämndens ram ökas från och med 2012 med 50 mkr för att bland annat möjliggöra nödvändiga satsningar för att kunna upprätthålla ambitionerna med en verksamhet med internationellt lyskraft vid GöteborgsOperan och GöteborgsSymfoniorkerna.

Resursökningen skapar också utrymme för bland annat satsningar på ökat arrangörsstöd riktad mot barn och unga samt på att stärka det fria kulturlivet.

Miljönämnden

Miljönämndens ram utökas med 3 mkr från 2012 för att möjliggöra en utökad satsning på Göteborgs Botaniska Trädgård. Samtidigt minskas miljönämndens ram med 5 mkr från 2012 avseende en striktare bedömning av nämndens projektmedel.

Kollektivtrafiknämnden

Regionstyrelsen antog i politisk enighet i våras en verksamhetsplan för Västtrafik AB för åren 2012-2014. Verksamhetsplanen innebar mycket kraftfulla satsningar på utökning av kollektivtrafiken de kommande åren som nu ska rymmas i budgeten.

I samband med behandlingen av verksamhetsplanen i regionstyrelsen fanns förslag om att samtidigt öka självfinansieringsgraden för att möjliggöra den kraftiga utbyggnaden av kollektivtrafiken.

I detta budgetförslag finansieras verksamhetsplanen fullt ut och ett mål sätts för vart och ett av de kommande åren för att successivt återställa en högre självfinansieringsgrad av verksamheten om 52% för 2012, 53% för 2013 och 54% för 2014 för att då uppnå samma självfinansieringsgrad som 2010.

Det ger följande bild i miljoner kronor;

	2011	2012	2013	2014	2012-2014
Kostnader innevarande år och enligt verksamhetsplan	5 650	6 168	6 851	7 385	20 404
Ägarersättning	2 850	2 961	3 220	3 397	9 578
Verksamhetens intäkter	2 800	3 207	3 631	3 988	10 826
Självfinansieringsgrad i procent av totalkostnad	49,6	52,0	53,0	54,0	53,1
Tillskott utöver liggande budget		105,6	64,6	125,5	

Moderförvaltningen

I föreliggande förslag till budget accepteras den justering som den politiska ledningen i sitt budgetförslag har gjort i moderförvaltningen genom att upplösa 48,8 mkr under 2012.

Därutöver minskar ramen för moderförvaltningen genom en höjning av fastighetsnämndens avkastningskrav från 20 mkr till 30 mkr per år från och med 2012.

Till följd av de resurser som tillförs servicenämnden för genomförandeprojektet för servicepaket och materialförsörjning ställer vi ett avkastningskrav också på servicenämnden.

Avkastningskravet som ställs i detta budgetförslag är på 350 mkr för 2012, varav 50 för genomförandeprojektet, och ytterligare 350 mkr för 2013, varav 150 för genomförandeprojektet, samt 240 mkr för 2014, varav 240 för genomförandeprojektet.

Avkastningskravet utöver genomförandeprojektet för servicepaket och materialförsörjning är omfattande men beräknas kunna genomföras via effekthemtagningar i framför allt inköps- och upphandlingsverksamheten, men även inom IT. För att skapa möjlighet för servicenämnden att kunna lämna ett så stort avkastningskrav får regionstyrelsen i uppdrag att ta fram en modell som i grunden bygger på oförändrade priser till regionens verksamheter och där sänkta kostnader i inköps- och upphandlingsverksamheten tillfaller servicenämnden som bidrar till avkastningskravet. I modellen bör också värderas att förvaltningar som gör inköp vid sidan av servicenämndens upphandlade avtal får vara med och bidra till avkastningskravet.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta:

- att fastställa regionbidrag till styrelser, nämnder och verksamheter för år 2012 enligt med Folkpartiets förslag till budget,
- att fastställa inriktningen för åren 2013-2014 som underlag för den fortsatta planeringen,
- att fastställa skattesatsen för 2012 till 10 kronor och 88 öre per skattekrona,
- att fastställa i budgeten angivna finansiella mål,
- att bemyndiga regionstyrelsen att utifrån en investeringsram om 3 600 mkr fastställa investeringsplan och fördela låneramar för 2012,
- att bemyndiga regionstyrelsen att under år 2012 uppta lån om ett högsta belopp av 3 000 mkr att hanteras enligt föreskrifterna i finanspolicyn,
- att bemyndiga regionstyrelsen att fatta beslut om tekniska justeringar av regionbidrag till nämnder och styrelser under förutsättning att ärendena inte är av principiell art,
- att bemyndiga regionstyrelsen att medfinansiera ökade hyror till följd av ökade investeringar,
- att uppdra åt regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden och miljönämnden att senast under oktober 2011 lämna uppdrag med mera till respektive verksamheter,
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnderna att i före den sista november fatta beslut om ersättningar för år 2012 avseende länssjukvård,
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnderna att i före den sista november fatta beslut om beställning och ersättning för år 2012 avseende högspecialiserad vård,
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnderna och i förekommande fall hälso- och sjukvårdsutskottet att träffa överenskommelser med berörda styrelser och förvaltningar inom hälso- och sjukvården och tandvården avseende ersättningar, vårdnivåer, vårdinriktningar med mera före sista november 2012,
- att uppdra åt styrelser, nämnder och verksamheter att senast den 21 december 2011 till regionstyrelsen avrapportera detaljbudgeten för år 2012 samt flerårsplan för 2013 - 2014 för den egna verksamheten,
- att i övrigt godkänna Folkpartiets förslag till budget för år 2012 samt i budgetförslaget angivna uppdrag, direktiv och inriktningar samt i övrigt godkänna förslag till plan för åren 2013-2014.

Regionbidrag

Regionbidrag (mkr)	Detaljbudget 2011	Regionbidrag 2012	Plan 2013	Plan 2014
Regionfullmäktige	64,1	59,9	60,8	61,7
Regionstyrelsen	2 832,9	3 055,1	3 398,9	3 736,3
varav häslo- och sjukvårdsutskottet	1 863,8	2 064,0	2 227,9	2 356,4
varav personalutskottet	144,9	196,7	299,6	404,4
varav FoU-beredningen		20,0	95,3	196,8
Folkhälsokommittén	40,2	40,7	41,3	42,0
Kommittén för rättighetsfrågor	23,0	28,3	28,7	29,2
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	760,8	777,7	797,4	818,3
Revisorskollegiet	24,8	25,1	25,5	25,9
Patientnämnd	15,3	15,5	15,7	16,0
Arkivnämnd	25,9	26,2	26,6	27,0
Fastighetsnämnd	5,2	5,3	5,4	5,5
Servicenämnd	81,4	157,4	214,8	218,2
HSN 1, norra Bohuslän	1 550,7	1 588,2	1 614,0	1 641,8
HSN 2, Dalsland	964,4	987,7	1 003,7	1 021,0
HSN 3, Trestad	3 034,3	3 108,1	3 158,6	3 213,1
HSN 4, mellersta Bohuslän	2 116,1	2 167,9	2 203,1	2 241,1
HSN 5, Göteborg centrum-väster	4 027,9	4 127,0	4 194,3	4 267,0
HSN 6, Mittenälvsborg	1 735,4	1 777,5	1 806,4	1 837,5
HSN 7, södra Bohuslän	2 198,0	2 251,9	2 288,5	2 328,0
HSN 8, Sjuhäradsbygden	3 671,2	3 760,0	3 821,1	3 887,0
HSN 9, västra Skaraborg	2 524,8	2 586,3	2 628,3	2 673,7
HSN 10, östra Skaraborg	2 594,9	2 658,1	2 701,3	2 747,8
HSN 11, Göteborg Hisingen	2 423,2	2 483,2	2 523,5	2 567,1
HSN 12, nord-östra Göteborg	2 692,4	2 759,0	2 803,7	2 852,0
Regionutvecklingsnämnd	631,9	639,4	649,0	659,4
Kulturnämnd	905,8	966,7	981,2	996,9
Miljönämnd	68,8	67,6	68,6	69,7
Kollektivtrafiknämnd	1 415,4	2 961,0	3 220,0	3 397,0
Koncernbanken	-404,5	-404,5	-364,5	-314,5
Moderförvaltningen	1 763,6	1 469,8	1 514,2	1 315,6
Summa regionbidrag	37 788,0	40 146,0	41 430,1	42 381,5

Resultaträkning

Resultaträkning (mkr)	2012	2013	2014
Verksamhetens intäkter	10 071,1	10 319,1	10 583,5
Verksamhetens kostnader	-48 290,9	-49 591,8	-50 602,1
Avskrivningar	-1 515,0	-1 630,0	-1 735,0
Resultat 1;			
Verksamhetens nettokostnad	-39 734,9	-40 902,7	-41 753,6
Skatteintäkter	31 440,0	32 574,2	33 995,7
Kommunalekonomisk utjämning	4 462,2	4 483,0	4 498,5
Generella statsbidrag	3 980,0	4 020,0	4 060
Finansiella intäkter	150,091	142,143	148,039
Värdesäkring pensioner	-379,7	-442,2	-496,6
Finansiella kostnader	-31,592	-77,4	-129,4
Resultat 2;	-113,8	-202,9	322,7
Resultat före extraordinära poster			
Resultat 3;	-113,8	-202,9	322,7
Årets resultat			
Finansiella poster (mkr)			
Försäljning av anläggningstillgångar	0	0	0
Nya lån	0	1 000	1 000
Nettoinvesteringar	3 600	4 700	4 200
Amortering av lån och långfristiga skulder	0	0	0

Balansräkning

Balansräkning (mkr)	UB	UB	UB
	2012	2013	2014
Immateriella anläggningstillgångar	3	3	3
Materiella anläggningstillgångar			
-Byggnader och Mark	10 945	12 554	13 912
-Maskiner och inventarier	4 382	5 842	6 950
Finansiella anläggningstillgångar	636	636	636
Anläggningstillgångar	15 965	19 035	21 500
Omsättningstillgångar	11 192	10 044	10 019
Summa omsättningstillgångar	11 192	10 044	10 019
TILLGÅNGAR	27 157	29 079	31 519
Ingående eget kapital	5 073	4 959	4 756
Årets förändring	-114	-203	323
Eget kapital	4 959	4 756	5 079
Avsättning pensioner	9 102	10 227	11 344
Övriga avsättningar	1 377	1 377	1 377
Avsättningar	10 479	11 604	12 722
Långfristiga skulder	1 062	2 062	3 062
Kortfristiga skulder	10 657	10 657	10 657
Skulder	11 719	12 719	13 719
EGET KAPITAL, SKULDER OCH AVSÄTTNINGAR	27 157	29 079	31 519

Folkpartiet Liberalerna i Västra Götalandsregionen

Regionfullmäktigegruppen 2011

Gruppledare

Jonas Andersson, Partille

Ledamöter (Bokstavsordning)

Birgitta Adolfsson, Tjörn
Patric Cerny, Borås
Kristina Grapenholm, Alingsås
Ulrik Hammar, Trollhättan
Helena Holmberg, Göteborg
Roland Karlsson, Lysekil
Lars Nordström, Göteborg
Mariella Olsson, Göteborg
Rosie Rothstein, Göteborg
Mikael Wendt, Skövde

Ersättare (Bokstavsordning)

Veronica Almroth, Orust
Daniel Andersson, Göteborg
Karlolof Fernow, Lidköping
Ingvar Frid, Lerum
Awaz Karim, Lidköping
Marita Karlsson, Svenljunga
Kerstin Keen, Göteborg
Pär Lundqvist, Härryda
Perallan Orrbeck, Ulricehamn
Nanna Siewertz Tulinius, Lerum

Regionkansliet 2011

Regionstyrelsegruppen

Jonas Andersson, Oppositionsråd
Kristina Grapenholm, Ersättare

Tjänstemannastaben

Bernt Kjellander, Politisk sekreterare, Kanslichef
Pär Lundqvist, Politisk sekreterare (Föräldraledig)
Birgitta Adolfsson, Politisk sekreterare
Daniel Andersson, Politisk sekreterare (Vikarie)

Om budgeten

Budgetförslaget är framarbetat och antaget av Regionstyrelse- och Regionfullmäktigegruppen för Folkpartiet Liberalerna i Västra Götaland.

Framsidas illustration "Väst" är skapad av Daniel Andersson som innehar upphovsrätten med fri nyttjanderätt given till Folkpartiet Liberalerna i Västra Götalandsregionen.

Folkpartiet Liberalerna

Folkpartiet Liberalerna i Västra Götalandsregionen

vgregion@folkpartiet.se | www.folkpartiet.se/vgregion